

Štátny inštitút odborného vzdelávania

ZBORNÍK

II. medzinárodná konferencia

6. jún 2014

**„Transformácia odborného
vzdelávania a prípravy“**

„...aby každý absolvent mal uplatnenie.“

Národný projekt: Rozvoj stredného odborného vzdelávania
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť /Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Štátny inštitút odborného vzdelávania

Zborník z II. medzinárodnej konferencie „Transformácia odborného vzdelávania a prípravy“.

Kód ITMS projektu: 26110130548

OP VZDELÁVANIE - Prioritná os. 1: Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy

Opatrenie 1.1: Premena tradičnej školy na modernú

Ciele: Konvergencia

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.

Zborník bol vydaný ako súčasť riešenia projektu.

Editor: Viera Krúpová, Zuzana Goláková

Vydavateľ: Štátny inštitút odborného vzdelávania, Bellova 54/A, 833 63 Bratislava

Vydanie: prvé

Počet strán: 53

Rok vydania: 2014

Spôsob vydania: elektronicky na CD

Dielo je chránené autorskými právami. Týka sa to kopírovania, výňatkov, častí textu, ilustrácií, mediálnej a mechanickej reprodukcie, zaznamenávania v zariadeniach na spracovanie údajov. Toto opatrenie sa týka aj rozširovania cez internet. V prípade použitia, časti alebo celku z tejto publikácie je nutný písomný súhlas vydavateľa diela.

Štátny inštitút odborného vzdelávania, Bellova 4, 833 63 Bratislava

All rights reserved. No part may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior written permission from the Publisher.

ISBN: 978-80-89247-42-4 (CD-ROM)

OBSAH

KONFERENCIA I. ČASŤ

IVAN STANKOVSKÝ

Otvorenie konferencie a privítanie hostí

STRANA 5

DUŠAN ČAPLOVIČ

Transformácia odborného vzdelávania v kontexte uplynulých 2 rokov

STRANA 6

BRANISLAV ONDRUŠ

Úloha MPSVR ako reprezentanta na trhu práce v oblasti odborného vzdelávania

STRANA 11

JÚLIUS HRON

Transformácia odborného vzdelávania

STRANA 16

HELENA PSOTOVÁ

Úloha samosprávy pri zabezpečovaní OVP

STRANA 20

VLADIMÍR VAJDÁK

Predstavenie projektu RSOV

STRANA 23

MÁRIA HRABINSKÁ

Atraktivnosť stredného odborného vzdelávania: na čom záleží?

STRANA 26

ĽUBICA MIŽIČKOVÁ

Podpora kariérového poradenstva na SOŠ

STRANA 30

OBSAH

KONFERENCIA I. ČASŤ

MIROSLAV LAJČÁK

Ako vidí Európa Slovensko z pohľadu vzdelávania a zamestnanosti mladých

STRANA 33

MAROŠ ŠEFČOVIČ

Odborné vzdelávanie ako základná podmienka konkurencieschopnosti v rámci Európy

STRANA 37

KONFERENCIA II. ČASŤ

PAVEL KORBAS

Potreby trhu práce a plány výkonov škôl

STRANA 41

ZDENKA OSVALDOVÁ

Orientácia na povolanie na základných školách – Kariérne poradenstvo
a návrat k príprave na povolanie

STRANA 44

JÚLIUS HRON

Modernizácia SOŠ a duálny systém na stredných školách

STRANA 49

JANKA MUCHOVÁ

Kontrola kvality

STRANA 50

DEKLARÁCIA O SPOLOČNEJ PODPORE

STRANA 52

Otvorenie konferencie a privítanie hostí

IVAN STANKOVSKÝ
RIADITEĽ ŠIOV

Vážený pán minister,
Vážený pán štátny tajomník,
Vážené dámy a páni,

dovoľujem si zahájiť dnešnú, druhú medzinárodnú konferenciu o transformácii odborného vzdelávania a prípravy, ktorá sa koná pod záštitou ministra školstva, vedy výskumu a športu, pána Dušana Čaploviča, ktorého na tejto konferencii srdečne vítam. Súčasne vítam štátneho tajomníka Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, pána Branislava Ondruša. Vítam tiež poslancov NR SR, pani Oľgu Nachtmanovú a Ľubomíra Petráka.

Pozvanie na našu konferenciu prijali aj podpredseda vlády a minister zahraničných vecí, pán Miroslav Lajčák, a podpredseda Európskej komisie, pán Maroš Šefčovič, ktorí prídu na naše rokovanie v jej priebehu. Vítam tiež čelných predstaviteľov zamestnávateľských zväzov, ktorými sú pán prezident Republikovej únie zamestnávateľov, Marián Jusko a pán Tomáš Novotný, predseda Slovenskej živnostenskej komory. Taktiež vítam prezidenta Zväzu automobilového priemyslu a predsedu Výboru pre vzdelávanie slovenskej a obchodnej priemyselnej komory, pána Jaroslava Holečka.

Práve zamestnávatelia boli tí, ktorí zorganizovali v roku 2012 v týchto priestoroch prvú medzinárodnú konferenciu, ktorá sa zaoberala potrebou transformácie odborného vzdelávania. Medzi nami sú aj zástupcovia Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, Slovenskej lesníckej komory a Banskej komory.

Pozvanie na našu konferenciu prijali taktiež zástupcovia samosprávy a verejnej správy, rezortných ministerstiev, konfederácie odborových zväzov a pedagogickej verejnosti.

Veríme, že táto druhá medzinárodná konferencia napomôže k tomu, aby sme vytvorili tradíciu takýchto každoročných odborných stretnutí, ktoré sa budú venovať problematike transformácie a rozvoja odborného vzdelávania. Žiadam týmto pána Jaroslava Holečka, ktorý viedol rokovanie prvej konferencie, aby sa aj teraz na tejto konferencii ujal jej moderovania.

AUTOR:

ING. IVAN STANKOVSKÝ, CSc.

RIADITEĽ

ŠTÁTNY INŠTITÚT ODBORNEHO VZDELÁVANIA

STROMOVÁ 9, 837 63 BRATISLAVA

Transformácia odborného vzdelávania v kontexte uplynulých 2 rokov

DUŠAN ČAPLOVIČ

MINISTER ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

Abstrakt: Minister Dušan Čaplovič ocenil význam konferencie a zároveň zdefinoval, akou mierou ministerstvo školstva participuje na prebiehajúcej reforme odborného vzdelávania a prípravy. Zdôraznil, že prioritou je reagovať na požiadavky firiem, teda trhu práce. Zároveň je nevyhnutné zamestnávateľov aj motivovať k výchove odborníkov, napríklad aj formou daňových úľav. Potrebná je aj edukácia detí, študentov, ale aj ich rodičov. Ministerstva sa aktívne zasiajú za to, aby poradie a teda aj kvalitu škôl určili merateľné kritériá a aby na gymnáziá chodili iba tí najlepší študenti. Informoval tiež, že ministerstvo školstva pripravuje potrebnú legislatívu, ktorá zákonnou formou podporí reformu duálneho vzdelávania na Slovensku.

Kľúčové slová: duálny systém vzdelávania, motivácia zamestnávateľov, edukácia, požiadavky trhu práce, kvalita škôl, merateľné kritériá, legislatíva

Dobrý deň prajem, vážené dámy a páni, nebudem už taký oficiálny ako bol môj predrečník, pretože on Vás všetkých privítal. Ale osobitne by som ešte chcel privítať našich českých kolegov, ktorí sa zúčastňujú tohto podujatia. Som veľmi rád, že som mohol nielen prebrať záštitu ale, že môžeme aj pokračovať v tej tradícii, ktorá tu bola nastolená pred dvomi rokmi v roku 2012. Je to dôležité preto, aby sme aj prostredníctvom takýchto podujatí a takejto konferencie vedeli reagovať na nové výzvy doby, vedeli zhodnotiť predchádzajúce obdobie, čo sa urobilo, čo sa neurobilo v oblasti odborného vzdelávania a ďalšej prípravy. Som veľmi rád, že dnešná konferencia sa koná za účasti ministrov, zástupcov dôležitých organizácií, bez ktorých spolupráce nemožno vytvárať plnohodnotnú vedomostnú spoločnosť. Špeciálne hovorím o plnohodnotnej vedomostnej spoločnosti, lebo to je komplex, do ktorého zapadá aj vedomostná ekonomika a informačná spoločnosť. Samozrejme aj spoločnosť učiaca, ktorá prináša nové výzvy s potrebou reagovať v oblasti vzdelávania, tak teoretického ako i praktického. Úlohou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR je skutočná podpora v tomto dynamickom a turbulentnom čase, ekonomických a spoločenských zmien, problémov, krízy morálky, spoločnosti na celom svete. Reagujúc aj na hospodársku, sociálnu a finančnú krízu, ktorá ešte medzi nami je. Netreba si nahovárať, že je všetko vyriešené. Veľmi otvorene a intenzívne je potrebné práve v tomto období nielen diskutovať o stave školstva, či už z pohľadu národného alebo európskeho či globálneho.

Európske štáty sú pre nás príkladom

Som preto veľmi rád, že sme našli zhodu na úrovni rady ministrov pre vzdelávanie, pod vedením pani komisárky pani Vasilovej. Pred rokom sa jasne konštatovalo, a bolo to konštatovanie všetkých ministrov v rámci EÚ, že treba

zrovnoprávniť všeobecné a odborné vzdelávanie. V niektorých krajinách nastúpili túto cestu ďaleko skôr. My sme mnohé veci v minulosti zanedbali, zrušili a dnes musíme doháňať rozbehnutý rýchlik v európskych štátoch, ktoré sú nám v tejto oblasti príkladom. Osobitne je to Rakúska spolková republika a Nemecká spolková republika. Školstvo našej krajiny, nášho štátu v súčasnosti prechádza obrovským transformačným procesom, ktorý sa mnohým nepáči. Akosi si zvykli, že to čo sa bude učiť na školách, o tom budú rozhodovať rodičia. O tom čo sa bude učiť, budú rozhodovať žiaci a rôzne organizácie, ktoré poriadne ku školstvu ani nepričuchli a snažia sa nám zhora diktovať čo by sa malo v oblasti školstva realizovať. Je to vzdialené od práce, od skutočnosti, od problémov, ktoré sa nás samozrejme nielen dotkli, ale nás aj v budúcnosti čakajú. Hovoríme od tzv. učiacej sa spoločnosti, ktorej vzdelávanie, a to nielen povinné, zohráva veľmi dôležitú úlohu pre život človeka. Je našou povinnosťou pristupovať k absolventom škôl tak, aby ich cesta zo školských lavíc smerovala do práce a nie na úrad práce. Pred niekoľkými dňami som sa zúčastnil otvorenia konferencie, ktorú sme organizovali v spolupráci s Fínskym ministerstvom školstva a jeho organizáciami, kde sa hovorilo predovšetkým o formálnom ale i neformálnom vzdelávaní, ktoré musí zohrávať veľmi dôležitú úlohu aj v budúcnosti. Je to celoživotné vzdelávanie, vzdelávanie dospelých a hovorili sme aj o tom, že treba otvoriť naše školy, naše univerzity, práve preto to vzdelávanie. Ja nepotrebujem, aby to robili rôzne organizácie, ktoré nemajú ani kvalifikáciu a kvalitných ľudí, ale aby to robili tí, ktorí na to sú pripravení. Naše školy, či už stredné alebo vysoké.

Prioritou je reagovať na požiadavky firiem

Dovoľte mi, aby som vás v krátkosti oboznámil s najdôležitejšími zmenami, ktoré sa podpísali pod transformáciu regionálneho školstva v posledných dvoch rokoch. Aj keď neboli tie zmeny, ktoré ešte len teraz prídu, také rázne. Aj napriek tomu to vyvolávalo v spoločnosti a hlavne u niektorých poslancov v poslaneckých laviciach animozitu a výkriky, ktoré smerovali k zachovaniu toto bezváhového stavu nášho školstva v predchádzajúcom období, v ktorom sa mnohí títo politici v minulosti podpísali. Našou prioritou stále je reagovať na problematiku uplatnení stredných odborných škôl tak, aby sa odstránili aj často kritizované nedostatky zo strany zamestnávateľov. Je to najmä nedostatočná odbornosť a príprava študentov po odbornej stránke. Je tiež pravda, že niektoré podniky, ako napríklad Podbrezovské železiarne, reagovali pred 10 rokmi na túto výzvu. Dnes môžeme povedať, že sú takým kľúčovým podnikom, ktorý realizuje odborné vzdelávanie prípravou svojich mladých ľudí v škole. Nazveme to už firemnou školou, nielen súkromnou, na Baťovskom princípe pre prax. Či sa to týka odborného vzdelávania alebo v rámci spojeného gymnázia, čo je veľmi podstatné. Mnohí študenti totiž môžu v priebehu rokov prechádzať podľa schopností, ktoré sa zistia (dieťa rastie, študent sa mení). Tí, ktorí to majú lepšie k tým praktickým danostiam, prejdú do odbornej školy a tí čo majú viacej na tie teoretické danosti, prejdú do gymnázia. Áno, je to veľmi dôležité, aby sme v budúcnosti podporovali firemné školy, firemné triedy a vytvorili podmienky preto, aby tieto školy na Slovensku neboli výnimkou, ale boli pravidlom a priniesli úspech našej spoločnosti. Predovšetkým mladý človek, vzdelaný a prakticky pripravený, je pre nás a túto oblasť veľmi dôležitý.

Merateľné kritériá vytvoria poradie škôl

A musím znova konštatovať, že nedostatočná odbornosť a príprava študentov po praktickej stránke aj naďalej ešte pretrváva. A nie v každom regióne je to riešené tak, ako by to malo byť. Treba si uvedomiť, že väčšina našich odborných škôl je pod zriaďovateľskou kompetenciou samosprávnych krajov a musia znovu a opätovne samosprávne kraje urobiť zásadné opatrenia. Pretože sú zriaďovatelia, zásadné opatrenia aj v tejto oblasti samozrejme musia urobiť v súčinnosti s rezortom školstva a zamestnávateľskými organizáciami. Zamestnávatelia v regióne musia reagovať nato, čo ten región potrebuje, akú regionálnu politiku budú presadzovať, čo často v mnohých regiónoch ešte nie je rozpracované. Programom o vyhlásení vlády sme deklarovali, že odborné vzdelávanie musí kopírovať potreby trhu práce. V tomto smere sa v roku 2012 až 2013 novelizovali zákony, ktorých výsledkom je aj zmena v určovaní počtu tried 1. ročníka pre nasledujúce prijímacie konanie a nie som s tým spokojný u samosprávnych

krajov. Nedokázali ešte odolávať rôznym tlakom rôznych škôl, aby jednoznačne konštatovali, že nebudem zvyšovať počty tried v tých oblastiach, ktoré nebudú môcť vychovať kvalitných ľudí pre našu budúcnosť. A ja už niekedy prestávam rozumieť tomu, že tie tlaky na rezort idú tiež, ale my samozrejme máme jednoznačné stanovisko nevytvárať ďalšie a ďalšie triedy na našich gymnáziách, akadémiách, hotelových akadémiách a na školách, ktoré prax nepotrebujú a je to samozrejme v kompetencií samosprávnych krajov, aby boli zásadoví, aby tieto zásady dodržiavali a samozrejme odrážali akékoľvek ataky na otváranie ďalších tried. Ďalšiu vec, ktorú sme urobili, ktorá samozrejme tiež nie je prijateľná pre mnohých tzv. expertov. Prijímacie konania na našich stredných školách a zmenu predpokladov na prijatie štúdia na stredné školy priemernou známku. Nakoniec sme trochu ustúpili, pretože ja si myslím, že 1/5 priemerná známka po základnej škole po 9 a 8 triede je rozhodujúca preto aby mohli byť študenti prijatí na gymnázia, že gymnázia sú elitné a výberové školy - nato netreba zabudnúť. Nie sú to len odkladišťa pre našich študentov a potom samozrejme pre ľudí, ktorí absolvujú tieto gymnázia a nejdú tým smerom, akým by sme ako spoločnosť predovšetkým potrebovali. Samosprávnym krajom sa samozrejme zvýšili kompetencie a ich zodpovednosť pri zabezpečovaní a fungovaní stredných škôl v regióne aj na základe analýzy a vývoja trhu práce. Pri výbere školy majú pomôcť merateľné kritéria ktorými sa vytvorí poradie škôl z hľadiska ich kvality a preto to podporujem a otvorene hovorím, aj keď sa to mnohým nepáči. Ja nie som za nejaké rebríčky top atď., ale podporujem stanoviská tak vo vysokých školách agentúry Arra, aby urobili aj v tejto oblasti kvalitný poriadok a mnohí sa toho boja a nadávajú na túto agentúru tak, ako na mimovládnu organizáciu Ineco, ktorá mi robí isté analýzy v tejto oblasti kvality základných a stredných škôl. To, že školy nadávajú to je prirodzené, lebo nie sú schopné dať na svoje webové stránky všetky informácie o svojich školách a dostať ich do takej polohy, aby bola táto správa a analýzy komplexné. Aby bolo naozaj možné hodnotiť kvalitu vzdelávacieho procesu na tej škole a samozrejme, aby sa rodičia rozhodovali podľa kvality a uplatniteľnosti absolventov takýchto škôl. K tomu sme samozrejme vydali metodický pokyn, ktorého súčasťou sú nástroje v podobe IT aplikácií.

Na gymnáziá iba tí najlepší

Samozrejme stojí pred nami ešte vytvorenie rezortného informačného systému a ja sa nebudem na tejto konferencii zaoberať problémami, ktoré som zdedil. Chcem nabehnúť na rezortný systém tak, aby bol kvalitný. Aby prinášal čo najviac informácií, aby slúžil všetkým, aby každý boli povinní tam zasielať svoje informácie tak zriaďovatelia škôl ako aj jednotlivé školy. To vyžaduje vytvorenie podmienok spustenia, testovania a samozrejme potom aj aplikácií z tohto systému, ktorý bude výstupom pre naše rozhodovanie. Tým, že samospráva zmenila pôsobnosť vytvárať regionálnu stratégiu výchovy, čo by som tiež chcel podčiarknuť a upozorniť, nie len výchovy, ale samozrejme aj vzdelávania na stredných školách. Rozšíril sa aj okruh subjektov, s ktorými ju majú vytvárať. Ide o zástupcov a zriaďovateľov súkromných škôl a zriaďovateľov cirkevných škôl. Tieto školy do tohto komplexu nesporne patria a musia pochopiť, že ak dostávajú peniaze z rozpočtu štátu daňových poplatníkov, musia plniť rovnaké podmienky ako verejné školy. V prípade gymnázií je pre nás prvoradé, aby sa na tieto školy dostali iba elitní žiaci. V tomto smere sme sprísnilí predpoklady a podmienky prijatia ktoré sú podmienené prospechom. A som rozhodnutý, aby sme ten priemer postupne presúvali až na 1/5, aby sme skutočne dosiahli to, že na tieto gymnázia pôjdu tí najlepší z najlepších a najtalentovanejší. Bratislava je osobitný problém, hlavne v tejto oblasti. Pretože keď som sa nedávno rozprával s jednou nemenovanou ministerkou z EÚ školstva a keď som jej povedal, že na naše gymnázia ide v priemere 21 až 25% ročníkovej populácie, tak povedala, že máme v Bratislave super deti, najtalentovanejšie deti v Európe. Nerozumiem samospráve Bratislavského samosprávneho kraja, že nie je schopná prijať zásadné opatrenia natvrdo a urobiť všetko preto, aby sa naše 8 ročné gymnázia nerozširovali, aby sa naše 8 ročné gymnázia dostali do pózy takej, akej to predpokladal minister školstva keď hovoril, že to platí pre 5% absolventov základných škôl, teda piatakov a predovšetkým zameraných na matematiku, chémiu, fyziku a ďalšie prírodné vedy.

Musíme sa správať ako podnikatelia

Tak to bolo v 90. rokoch konštatované pánom ministrom Pišútom, a tak sme sa v priebehu nového tisícročia od týchto cieľov a predpokladov vzdialili. Rád by som vyzdvihol dôležitý a smerodajný materiál, ktorý je výsledkom spolupráce ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny. Je pre nás dôležité zosúladiť informácie o počte absolventov stredných škôl, ktorí sú evidovaní na úradoch práce tak, aby sme z týchto údajov poznali silné a slabé stránky aktuálnej problematiky. Dnes už môžeme presne povedať, ktoré kraje potrebujú aké profesie, ktoré študijné odbory sú potrebné na rozsah trhu práce a naopak, ktoré majú nedostatok zamestnancov. Vychádzajúc z našej analýzy počet odborov s nedostatkom absolventov a počtom odborov, s prebytkom absolventov je 39 ku 6. To je vážna vec. Medzi odbormi, ktorým chýbajú pracovníci sú oblasti elektrotechniky, strojárkej výroby ... čo sú kľúčové smery rozvoja krajiny s pohľadu perspektívy. Verím, že najbližšie 2 roky urobíme maximum, aby bol o odborné školy ešte väčší záujem aj prostredníctvom senzibilizácie spoločnosti tak, aby sme produkovali čo najmenej absolventov, ktorí si nenajúdu prácu. Robíme to pre naše deti, preto aby naše deti mali úspech, aby boli zamestnané, aby nemuseli chodiť na nové a nové rekvalifikácie a aby peniaze, ktoré sa dávajú zo štátu neboli zbytočne vyhodené. Musíme sa správať aj ako podnikatelia, pretože naozaj finančné prostriedky, ktoré idú do tejto oblasti musia byť plne zúžitkované a musia mať veľmi významný prínos. Podobne sa to týka aj vysokých škôl, keď sa bavíme o odbornom školstve. Treba o tom povedať, že mojím cieľom je výrazne podporovať technické a prírodovedné študijné odbory. Tak v akreditácii ako aj vo vzťahu k jednotlivým školám. Máme aj dnes možnosti v novom vysokoškolskom zákone určiť presné počty na niektoré odbory pre jednotlivé vysoké školy. Lebo nie je možné vychovávať ľudí, ktorých nie je možné uplatniť na trhu práce, alebo sa neuplatnia v daných profesiách. Prečo potom treba investovať do vysokých škôl, keď sa uplatnia v stredoškolských profesiách. To sú vážne problémy, ktoré musíme riešiť spolu z rektorskou konferenciou, s jednotlivými rektormi našich vysokých škôl.

Motivácia formou aj formou daňových úľav

Verím, že nasledujúce dva roky sa urobí veľa a tiež aj veci s prípravou nových zákonov a hlavne nového zákona odbornom vzdelávaní, ktorý je robený so zamestnávateľmi a zriaďovateľmi. Musíme takýmto spôsobom nastaviť podmienky také, aby sa oplatilo investovať do odborného vzdelávania a aby sa oplatilo podnikateľskej sfére investovať priame prostriedky nielen do vzdelávania alebo aj odbornej prípravy. Ale aj na druhej strane aby sa to obrátilo aj v tom, že budú mať plne kvalifikovaných a odborných ľudí po absolvovaní stredných či vysokých škôl. Pre plnenie týchto cieľov, potrebujeme intenzívnejšie spolupracovať so zamestnávateľmi. Samozrejme nielen týmto zamestnávateľom by mal tento zákon vytvoriť systémové predpoklady pre vstup do celého procesu vzdelávania. Či už je to propagácia, alebo príprava na základných školách zavedením hodín praktickej prípravy, technickej prípravy, zavedením posilňovania prírodovedných predmetov na našich základných školách. Od toho sa odvíja ich úspešnosť na stredných školách. A aby bol záujem o tie odbory, ktoré táto spoločnosť potrebuje. Zjednotila sa účasť zamestnávateľov stavovských a profesijných organizácií na jednotlivých formách ukončenia stredných odborných škôl. Ak chceme, aby aj podniky boli našimi partnermi, musíme ich na spoluprácu so školami motivovať. V budúcom zákone preto navrhujeme aj možnosť uplatniť si daňové úľavy na dani spojené s výdavkami na výchovu a vzdelávaním na našich odborných školách, s ktorými má zamestnávateľ uzatvorenú pracovnú zmluvu, alebo aj za výdavky spojené s činnosťou stredísk praktického vyučovania nad rámec poskytnutých normatívnych financií. Podobne chceme motivovať aj samotných študentov prostredníctvom finančného a hmotného zabezpečenia. Či už formou štipendia alebo podieľaním sa na nákladoch spojených s ubytovaním a cestovaním.

Pripravuje sa nový zákon

V súčasnosti pripravujeme zákon, o ktorom som už hovoril, ktorý je postavený práve na tomto modeli duálneho systému vzdelávania. Som veľmi vďačný, že nám pomáhajú zahraniční partneri, najmä Rakúska priemyselná a

Národný projekt: Rozvoj stredného odborného vzdelávania
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť /Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

obchodná komora, nemecká komora a iné. Treba im na tomto mieste prejaviť poďakovanie, že sa za dva roky prejavili zmeny v tejto oblasti. Na to, aby tento model bol účinný, je potrebné aj kariérne poradenstvo na školách, kvalitné informačné služby pri voľbe povolania, kontrola spätnej väzby o uplatnení absolventov. Na plnenie týchto zámerov a súčinnosti sme v apríli uzavreli s ministerstvom práce memorandum o zabezpečovaní systémových zmien v príprave ľudských zdrojov pre trh práce. Táto spolupráca musí byť veľmi aktívna, veľmi efektívna a vzájomne bude veľmi prospešná. Len takto môžeme na Slovensku založiť spoločnosť založenú na dobrom vzdelaní na praktickej výchove pre budúcnosť našich detí, pre budúcnosť a šťastie ich rodičov, ktorých treba presvedčovať o tom, že deťom treba dať vzdelanie také, na čo majú a nie na čo si myslia že majú. Toto je najpodstatnejšie a túto zmenu chcem aj prostredníctvom zákonov ale aj inej priamej a nepriamej podpory urobiť a takýmto spôsobom situáciu na Slovensku meniť.

AUTOR:

DOC. PHDR. DUŠAN ČAPLOVIČ, DRSC.

MINISTER

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

STROMOVA 1, 813 30 BRATISLAVA

Úloha MPSVR ako reprezentanta na trhu práce v oblasti odborného vzdelávania

BRANISLAV ONDRUŠ

ŠTÁTNY TAJOMNÍK MINISTERSTVA PRÁCE SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR

Abstrakt: Štátny tajomník Branislav Ondruš na začiatku svojej prednášky hovoril o nevyhnutnosti spolupráce oboch ministerstiev – teda Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Ďalej uviedol, že dlhodobá nezamestnanosť a hlavne nezamestnanosť mladých ľudí na Slovensku je v porovnaní s EÚ vysoko nadpriemerná. Preto aj ministerstvo práce zaviedlo a zavádza rad konkrétnych opatrení, ktoré budú okrem iného aj motivovať a zvýhodňovať zamestnávateľov poskytujúcich mladým ľuďom odbornú výchovu a pracovnú pozíciu. Ministerstva pracuje aj na Národnej sústave povolání. Informačný systém typových pozícií zase zjednodušuje komunikáciu medzi zamestnávateľmi a ľuďmi hľadajúcimi zamestnanie. V spolupráci s ministerstvom školstva a sociálnymi partnermi pripravili aj Národný plán implementácie záruk, ktorý by mal zabezpečiť zmeny v pozícii absolventa na trhu práce.

Kľúčové slová: nezamestnanosť mladých ľudí, legislatívne opatrenia, Národná sústava povolání, informačný systém typových povolání, Národný plán implementácie záruk

Dámy a páni,

v prvom rade mi dovoľte poďakovať sa za pozvanie na túto vašu konferenciu a ospravedlniť neúčast pána ministra Richtera. Tak ako nám povedal už pán Čaplovič, napriek tomu, že sa snažíme aby nám ministerstvo financií bolo čo najbližšie, tak naše dve ministerstvá sú odsúdené na spoluprácu. Veci, o ktorých tu dnes budeme hovoriť, je možno úspešne a naozaj s reálnymi výsledkami riešiť iba v spolupráci našich dvoch ministerstiev a samozrejme aj našich ďalších partnerov. Sú to najmä zamestnávateľia a konfederácia odborových zväzov. Sociálni partneri vo všeobecnosti sú tak isto veľmi dôležití, aby sa nám podaril spoločný úspech v transformácii odborného vzdelávania tak, aby odborné vzdelávanie produkovalo skutočne dobre pripravených vysoko kvalifikovaných ľudí pre firmy, tak ako to má vo svojom slogane ZAP. A to odvtedy, čo sa usiluje podporovať tieto aktivity tak, aby každý absolvent našiel svoje uplatnenie. Dovoľte, aby som ja k tejto dôležitej téme prispel pohľadom nášho ministerstva, to znamená ukázať východiskovú situáciu z pohľadu pracovného trhu, kde sa nachádzame a aké legislatívne i nelegislatívne opatrenia v súčasnosti robíme. To znamená, v akej situácii hľadáme riešenia pre prepojenie odborného vzdelávania a pracovného trhu. V kontexte globalizácie a rýchlych technologických ako aj demografických zmien, sa stáva práve ľudský kapitál vedomostí a zručností významným faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja v spoločnosti. V dôsledku silnejšieho tlaku na flexibilitu ale aj na adaptabilitu subjektov na pracovnom trhu, sa práve vzdelávanie a príprava ako súčasť celoživotného vzdelávania javí byť kľúčovým mechanizmom pre zmiernenie stále výraznejšej marginalizácie a vylúčovania pracovného trhu pre čoraz väčšiu skupinu uchádzajúcu sa o zamestnanie.

Národný projekt: Rozvoj stredného odborného vzdelávania
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť /Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Nezamestnanosť mladých je v porovnaní s EÚ nadpriemerná

Do tejto skupiny v súčasnosti patria tak mladí ako aj ľudia nad 50 rokov. Dôležitým vo vzťahu ku všetkým skupinám na pracovnom trhu je predovšetkým rozvoj odborných a všeobecných zručností a znalostí, prehĺbovanie kvalifikácie pre úspešné vykonávanie práce podľa požiadaviek zamestnávateľov a pre udržanie si svojej pozície v rámci konkurencieschopnosti na pracovnom trhu. V meniacich sa podmienkach sa na pracovnom trhu je potrebná aj schopnosť pružne reagovať na zmeny, ktoré sa na pracovnom trhu odohrávajú. Týka sa to všetkých zúčastnených subjektov, to znamená pracovníkov aj zamestnávateľov a keďže sme na tejto pôde, aj vzdelávacích inštitúcií či už v rámci formálneho alebo neformálneho vzdelávania a samozrejme týka sa to aj služieb zamestnanosti. Miera dlhodobej nezamestnanosti na Slovensku patrí z viac ako 9% medzi najvyššie v EÚ. Vyplýva to najmä spomedzi nezamestnanosti medzi mladými ľuďmi a s dlhodobej nezamestnanosti nízko kvalifikovaných pracovníkov. Nezamestnanosť medzi mladými ľuďmi vo veku od 15 do 24 rokov na Slovensku patrí medzi najvyššie miery v rámci EÚ. Miera nezamestnanosti práve týchto mladých ľudí v roku 2012 dosiahla 34%. Miera zamestnanosti sa medzi rokmi 2002 a 2012 výrazne znížila a ešte viac sa vzdialila od priemeru EÚ. Je však o to viac kompenzovaná rastom participácie na vysokoškolskom vzdelávaní, čo by v budúcnosti malo mať pozitívny vplyv na produktivitu práce. Na druhej strane to ale vyvoláva otázky, o ktorých hovoril pán minister vo svojom vystúpení, či skutočne rast miery participácie na vysokoškolskom vzdelávaní má pozitívny dopad na budúce uplatnenie sa vysokoškolákov na pracovnom trhu. Po zohľadnení počtu mladých ľudí, ktorí sú vo vzdelávacom procese a miere neaktivity mladých ľudí do 25 rokov. Čiže tí, ktorí nie sú ani zamestnaní ani sa nepripravujú na uplatnenie na trhu práce, ani nie sú zapojení do nejakej formy aktivácie na Slovensku, predstavovala 13,8 %, čo bolo viac ako priemer v EÚ a v krajinách V4. Počet mladých ľudí v tejto kategórii neaktívnych predstavoval v roku 2012 približne 101 tisíc ľudí, z toho približne 72 tisíc ľudí máme vedených v evidencii úradu práce ako uchádzačov o zamestnanie. Miera neaktivity mladých ľudí do 29 rokov dosiahla u nás 18,8 %, čo je opäť viac ako je priemer EÚ a krajín V4.

Za posledný rok sme realizovali legislatívne riešenia

V prípade služieb zamestnanosti v rámci aktívnych opatrení na trhu práce je zvyšovať zamestnateľnosť a dokázať pružne reagovať na vzdelávacie potreby uchádzačov o zamestnanie, a tak isto na potreby zamestnávateľskej sféry. Na tomto základe je možné pomôcť zlepšiť predpoklady na opätovnú integráciu nezamestnaných do pracovného procesu. V rámci zákona o službách zamestnanosti sa uplatňujú nástroje aktívnych opatrení na pracovnom trhu. Teraz prejdeme k tým, ktoré sme v rámci zákona o službách zamestnanosti menili. Realizované legislatívne riešenia za posledný rok som rozdelil: sú to tie, ktoré boli účinné od januára 2013. Vytvorili sme legislatívny rámec na operatívny tok aktuálnych informácií o trhu práce medzi školami a zamestnávateľmi. To by malo prispieť k zlepšeniu informovanosti škôl o vývoji na trhu práce. Na tento účel sme zaviedli povinnosť úradov práce sociálnych vecí a rodiny na svojich internetových stránkach viesť analýzy a prognózy o vývoji trhu práce v rámci svojej územnej pôsobnosti. Neskôr sme prijali ďalšiu novelu, tá bola účinná od mája minulého roka. Tou sme okrem iného ustanovili podmienku pre vykonávanie absolventskej praxe v nadväznosti na dosiahnuté vzdelanie v príslušnej skupine učebných alebo študijných odborov. To znamená, že cieľom bolo, aby absolventskú prax vykonávali absolventi či už stredných alebo vysokých škôl v tej oblasti, v ktorej získali vzdelanie. Zohľadnili sme aj regionálne potreby vo vzťahu k zaradovaniu absolventov na absolventskú prax a práve preto sme zmenili obligatórny charakter na antifakultatívny charakter pri tomto nástroji. Cieľom je, aby sa aj tento nástroj využíval podľa potrieb regionálneho pracovného trhu. Rád by som spomenul ešte dve legislatívne opatrenia, ktoré sme k máju minulého roka zaviedli v zákone o službách zamestnanosti, ktoré sa priamo viažu na podporu vzdelávania nezamestnaných ľudí. Realizujeme ho dvomi formami. Je to vzdelávanie a príprava pre trh práce, ktoré zabezpečuje úrad práce. Keď úrad práce uchádzačovi o zamestnanie zabezpečí vzdelávanie prostredníctvom vzdelávacieho kurzu, to čo sa bežne nazýva rekvalifikácia, ktorú dostane bezplatne na základe dohody uzatvorenej s

uchádzačom. Zaviedli sme aj nový nástroj a to individuálne vzdelávanie, ktoré si môže nezamestnaný zabezpečiť sám. Vzdelávanie mu teda nezabezpečuje úrad, ale na základe dohody s nezamestnaným mu hradíme náklady, ktoré má v súvislosti s absolvovaným vzdelávaním. Môžem konštatovať, že za prvé tri mesiace tohto roku sme týmto spôsobom zaradili na individuálne vzdelávanie 2 220 uchádzačov o zamestnanie. Druhým nástrojom, ktorý máme v zákone o službách zamestnanosti pokiaľ ide o podporu zamestnávania je nástroj, ktorý nazývame príprava a vzdelávanie na trh práce zamestnanca. Cieľom tohto nástroja je podpora a udržanie pracovných miest najmenej 12 mesiacov po ukončení vzdelávania. V praxi to funguje tak, že zamestnávateľ môže získať finančný príspevok, ktorým financujeme náklady na vzdelávanie, a to aj náklady na mzdu zamestnanca, kedy je zaradený na vzdelávanie. Ak takýmto spôsobom prispějeme k tomu, že udržíme zamestnanca napríklad preto, že sa mení výrobný program danej firmy a práve preto treba, aby si zamestnanci pre udržanie pracovného miesta zmenili alebo zvýšili kvalifikáciu. Maximálna výška príspevku na vzdelávanie a prípravu je v tomto prípade 2 miliónov eur na jeden projekt.

Zvýhodnenie a motivácia zamestnávateľov

V roku 2013 bolo na základe písomných žiadostí o poskytnutí tohto príspevku uzavretých šesť dohôd. Celkový dohodnutý príspevok v minulom roku bol vo výške viac ako 1 100 tisíc eur pre viac ako 1,5 tisíce zamestnancov. Úrady práce poskytujú aj informačné a poradenské služby pri voľbe povolania žiakov základných a stredných škôl, ktoré sú dôležitou súčasťou ich kariérneho plánovania a ovplyvňovania trhu práce. Znevýhodneným uchádzačom o zamestnanie, medzi ktorých patria aj tí nezamestnaní, ktorí majú do 26 rokov poskytujeme individuálne informačné a poradenské služby, najmä formou vypracovania individuálneho akčného plánu na ich lepšie uplatnenie sa na pracovnom trhu. V prospech zabezpečenia lepšie mierených individuálnych služieb v tejto oblasti sme rozšírili odborné a poradenské služby aj o bilanciu kompetencií. To znamená o analýzu individuálneho potenciálu mladého občana, zhodnotenie jeho kompetencií, možnosti, schopností v rámci uplatnenia sa na trhu práce s následným odporúčaním pre konkrétne oblasti záujmu tohto mladého človeka. Novelou zákona o službách zamestnanosti sme sa tiež pokúsili a ukazuje sa že pomerne úspešne, o flexibilitu v systéme vzdelávania a prípravy pre trh práce a ako som už spomínal vymedzením toho individuálneho príspevku. Okrem toho na podporu mladých nezamestnaných môžeme poskytnúť príspevok na zamestnávacie znevýhodnených nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie. Tento príspevok poskytujeme takému zamestnávateľovi, ktorý na pracovné miesto do pracovného pomeru prijme znevýhodneného uchádzača, ktorý je tak ako som už spomínal aj absolvent školy alebo je najmenej 3 mesiace vedený v registri o uchádzačov o pracovné miesto. - ak je pracovný pomer dohodnutý najmenej v rozsahu polovice týždenného pracovného času. Novelou zákona o službách zamestnanosti sa zaviedla i možnosť realizácie pilotných programov, projektov na podporu regionálnej miestnej zamestnanosti. Tie môžu realizovať jednotlivé úrady s cieľom znížiť nezamestnanosť a podporiť tvorbu pracovných miest. Ide o špecifické projekty, ktoré vždy vychádzajú z konkrétnych potrieb daného regiónu alebo daného konkrétneho zamestnávateľa.

Národná sústava povolanií

Pokiaľ ide o nelegislatívne opatrenia, tak tu by som rád spomenul projekty na podporu zamestnávania mladých ľudí. Pokiaľ ide o projekty na podporu zamestnávania mladých ľudí, vychádzame predovšetkým zo zámeru, aby sme realizovali odporúčanie Európskej rady z leta minulého roka. Nazýva sa: záruky pre mladých ľudí. V rámci implementácie tohto odporúčania sme prijali národný akčný plán SR. Cieľom je zabezpečiť, aby všetci mladí ľudia do veku 29 rokov dostali kvalitnú ponuku zamestnávania, ďalšieho vzdelávania, učňovskej prípravy alebo stáže. Pokiaľ ide o podporu zamestnávania mladých ľudí, v tejto oblasti sme pripravili aj osobitné projekty využijúc realokácie medzi operačnými programami, ktoré naša vláda vykonala po schválení Európskou komisiou v roku 2012. Pripravili sme od novembra 2012 projekty s cieľom podporiť v súkromnom ale i verejnom sektore zamestnávania mladých ľudí do 29 rokov. Celkovo sme na tieto účely vyčlenili 72 miliónov eur zo zdrojov Európskeho

sociálneho fondu. Realizáciou týchto projektov od konca roka 2012 sme takýmto spôsobom vytvorili takmer 12 tisíc pracovných miest pre mladých ľudí. Pokiaľ ide o ďalšie systémové opatrenie tu by som obzvlášť spomenul, že veľmi dôležitým prvkom, ktorý ma prepojiť formálne vzdelávanie a reálne potreby na trhu práce. Systémovým riešením, ktoré realizuje naše ministerstvo je zabezpečenie fungovania a budovania národnej sústavy povolání. Národnú sústavu povolání sme ako systémový nástroj zaviedli aj v novele zákona o službách zamestnanosti a považujeme ju za základný rámec pre tvorbu systémového riešenia, prenosu potrieb trhu práce do celoživotného vzdelávania na základe národnej sústavy kvalifikácií, ktorú zase ako systémový nástroj pre prepojenie s národnou sústavou povolání pripravuje Ministerstvo školstva. Národná sústava povolání určuje požiadavky na odborné vedomosti, zručnosti a schopnosti, ktoré sú potrebné na vykonávanie pracovných činností na pracovných miestach na trhu práce. Poskytuje tiež ucelený informačný systém opisu štandardných nárokov na trhu práce na jednotlivé pracovné miesta. V rámci posilňovania našich služieb, predovšetkým s cieľom, aby tieto služby boli individuálne zamerané aj na kariérne poradenstvo, ktoré poskytujú naše pracoviská úradu práce. Aj keď v tomto smere potrebujeme intenzívnejšiu spoluprácu s ministerstvom školstva. Toto poradenstvo na úradoch práce vzhľadom na nedostatok kvalifikovaných pracovníkov nezohráva takú úlohu alebo taký objem výkonu činnosti, ako by sme si predstavovali. Z hľadiska toho rámca, ktorý sme vytvorili vo všetkých úradoch, majú klienti možnosť samoobslužného vyhľadávania informácií o podmienkach trhu práce na informačno - poradenských strediskách, ktoré máme vybavené počítačmi, tlačiarňami a podobne. V rámci možnosti naši poradcovia pravidelne navštevujú školy, aby poskytovali kariérne poradenstvo žiakom základných a stredných škôl.

Internetový sprievodca na trhu práce

Je dôležité spomenúť aj jeden taký konkrétny nástroj, s ktorým sa usilujeme zjednodušiť komunikáciu medzi zamestnávateľmi hľadajúcimi zamestnancov a možnými zamestnancami. Teda spomedzi nezamestnaných ľudí - a to je informačný systém typových pozícií v ústredí úradu práce sociálnych vecí a rodiny využívaný ako internetový sprievodca trhom práce. Je to multifunkčný internetový nástroj, ktorý sme úspešne v súčasnosti prepojili aj s našim interným informačným systémom o službách zamestnanosti. Tento systém budujeme v partnerskej spolupráci a súčinnosti aj so zamestnávateľskými organizáciami s Konfederáciou odborových zväzov, so Slovenskou priemyselnou obchodnou komorou ako aj so zástupcami jednotlivých ministerstiev. Ide vlastne o komplexnú databázu, ktorá charakterizuje aktuálne typové pozície na slovenskom trhu práce a tie neustále dopĺňame. Zároveň chcem povedať, že práve efektívne prepojenie národnej sústavy povolání s internetovým sprievodcom na trhu práce poskytne všetky potrebné informácie pre lepšiu orientáciu pri výbere povolania pre nezamestnaných ľudí po dobudovaní a prepojení NSP a ISTP. V súčasnosti naše ministerstvo za svoju prioritu považuje implementáciu odporúčania Európskej rady z leta minulého roka a tou je odporúčanie s názvom Záruky pre mladých ľudí s Slovenskej republiky. Cieľom je, tak ako odporúčanie Európskej rady hovorí, aby každý mladý človek vo veku do 26 rokov dostal kvalitnú ponuku zamestnania alebo učňovskej prípravy alebo stáže, a to do 4 mesiacov po strate zamestnania alebo po ukončení štúdia.

Národný plán implementácie záruk

V spolupráci predovšetkým s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu ale aj v spolupráci so sociálnymi partnermi sme pripravili Národný plán implementácie záruk, ktorý na vedomie zobrala aj vláda SR a ktorý bol predložený Európskej komisii. V rámci podporných integrácií na trh práce plánujeme v rokoch 2014 a 2015 okrem legislatívnych zmien v školských zákonoch, ale aj v našom zákone o službách zamestnanosti, pripraviť také zmeny, ktoré zabezpečia zmeny v pozícií absolventa na trhu práce. Zavedenie týchto opatrení je okrem alokácie záruky pre mladých podmienené financovaním zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu. Národný plán implementácie schválila vláda 23.4. 2014 aj prostredníctvom schválenia národného programu reforiem SR pre rok 2014. Čo očakávame pri plnení tohto programu? Predovšetkým nám ide o zvyšovanie zamestnanosti a zamestnatelnosti

Národný projekt: Rozvoj stredného odborného vzdelávania
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť /Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

mladých ľudí a s tým teda, že sa osobitne chceme zameriavať na mladých ľudí, ktorí majú nízku alebo nemajú žiadnu kvalifikáciu, pretože ich uplatnenie na trhu práce je úplne najhoršie. Naším cieľom je, aby sme znížili mieru neaktivity, o ktorej som hovoril na začiatku, a to nielen mladých ľudí do 26 ale aj do 29 rokov. Očakávame zavedenie nových alebo inovatívnych foriem podpory mladých ľudí s cieľom ich vzdelávania, hľadania zamestnania či účasti na stážach alebo na pracovných praxách. Dosiahnutie výsledkov bude aj prostredníctvom osobitného špecifického cieľa, ktorý máme v návrhu operačného projektu ľudské zdroje na programové obdobie 2014 a 2020. Čiže operačného programu, ktorého návrh vláda SR už schválila a predložila Európskej komisii. V záujme lepšej previazanosti našej práce a práce ministerstva školstva zopakujem v skratke, že sme podpísali veľmi dôležité Memorandum o spolupráci a toto memorandum považujem za veľmi dôležitý základ pre lepšiu organizáciu tých úloh, ktoré sú aj v súvislosti s operačným programom.

AUTOR:

MGR. BRANISLAV ONDRUŠ

ŠTÁTNY TAJOMNÍK

MINISTERSTVO PRÁCE SOCIÁLNYCH VEČÍ A RODINY SR

ŠPITÁLSKA 4,6,8, 816 43 BRATISLAVA

Transformácia odborného vzdelávania

JÚLIUS HRON

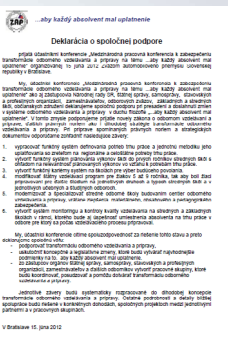
KOORDINÁTOR ZAMESTNÁVATEĽOV, ČLEN RIADIACEHO VÝBORU RSOV

Abstrakt: Prezentácia predstavila základné predpoklady pre realizáciu transformácie odborného vzdelávania a prípravy (OVP), ako aj potreby trhu práce, plán výkonov škôl, nový model základnej školy, nový model SOŠ - známy ako systém duálneho vzdelávania a overovanie kvality vzdelávania. Tieto predpoklady sú zastrešené deklaráciou o spoločnej podpore a taktiež Novelou zákona o odbornom vzdelávaní z roku 2012. Július Hron taktiež spomenul už rozbehnuté Národné projekty Ministerstva školstva ako RSOV, NSK a priblížil ich význam v ďalšom napredovaní v oblasti transformácii OVP. Na záver zdôraznil podmienky, ktoré je potrebné zrealizovať, aby transformácia OVP bola úspešná. Za najdôležitejšiu podmienku považuje prispôbenie sa potrebám trhu.

Kľúčové slová: transformácia, model, odborné vzdelávanie a príprava, potreby trhu práce

Prijatá deklarácia 15.6.2012

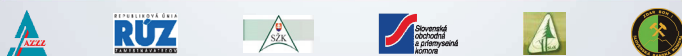
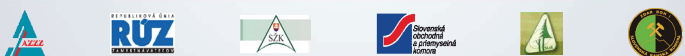
1. Definovať systém mapovania potrieb trhu práce a uplatnenia absolventov.
2. Vytvoriť a zaviesť systém plánovania výkonov škôl na základe potrieb trhu práce
3. Vytvoriť a zaviesť kariérny systém pre výber budúceho povolania
4. Zaviesť polytechnickú výchovu na ZŠ
5. Modernizovať a špecializovať SOŠ
6. Vytvoriť systém kontroly kvality vzdelávania na ZŠ a SOŠ

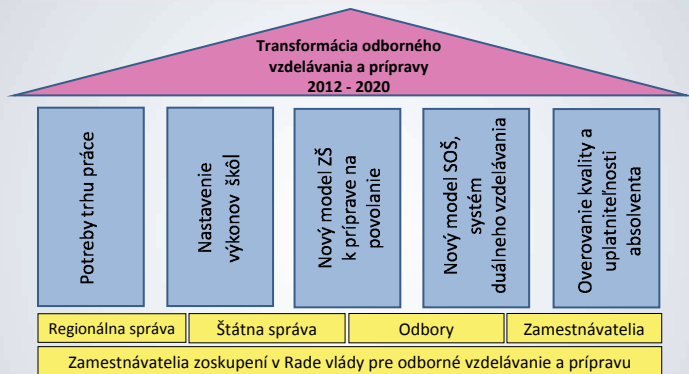
Základné predpoklady pre realizáciu transformácie OVP (1)

Novela Zákona o odbornom vzdelávaní z r.2012 a s ňou súvisiace novely ďalších zákonov zabezpečili:

- Povinnosť UPSVARu v spolupráci so zamestnávateľmi každoročne definovať potreby trhu práce
- Delegovanie právomocí určovať výkony škôl v pôsobnosti regiónu na VÚC
- Žiadna nová škola nevzniká v regióne bez súhlasu VÚC
- V školskom roku 2014/2015 sú žiaci prijímaní na študijné odbory SŠ na základe prijímacích pohovorov
- V školskom roku 2015/2016 budú žiaci prijímaní na študijné odbory SŠ tiež na základe prospachu zo ZŠ
- MPSVaR je povinné zverejňovať úspešnosť umiestnenia absolventov po absolvovaní SŠ

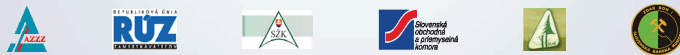
... aby každý absolvent mal uplatnenie

Základné predpoklady pre realizáciu transformácie OVP (2)

Národné projekty Ministerstva školstva:

- Rozvoj stredného odborného vzdelávania (RSOV)
- Národná sústava kvalifikácií (NSK)
- Podpora profesijnej orientácie žiakov základnej školy na odborné vzdelávanie a prípravu prostredníctvom rozvoja polytechnickej výchovy zameranej na rozvoj pracovných zručností a práca s talentami (Dielne)

1. Potreby trhu práce

Cieľ:

- Systémové nadefinovanie potrieb trhu práce na 5 rokov dopredu

Dosiahli sme:

- V r. 2013 bol po 22 rokoch zrealizovaný prvý kvalifikovaný odhad potrieb trhu práce
- Pripravuje sa ďalší zber potrieb trhu práce

Potrebné zrealizovať:

- Vytvorenie Aliancie sektorových rád (zákon o zamestnanosti)
- Vybudovanie systému zberu údajov k potrebám trhu práce
- Na úradoch práce vytvoriť systém profesionálneho kariérneho poradenstva pre všetky stupne vzdelávania

2. Plán výkonov škôl

Cieľ:

- Dosiahnuť takú štruktúru učebných a študijných odborov a počty žiakov v nich, aby zodpovedali potrebám hospodárstva Slovenska a zabezpečovali jeho konkurencieschopnosť

Dosiahli sme:

- VÚC – Novela zákona o odbornom vzdelávaní – určenie plánov výkonov všetkých stredných škôl v regióne
- Pasportizácia SOŠ - 338 škôl (žiaci, pedagógovia, vybavenie, budovy)

Potrebné zrealizovať do roku 2020:

- Zosúladienie výkonov škôl s potrebami trhu práce
- Špecializáciu a modernizáciu SOŠ podľa potrieb trhu práce
- Zosúladienie vzdelávacích kapacít s demografickým vývojom populácie

3. Nový model základnej školy k príprave na povolanie

Cieľ:

- Nový model základnej školy so zameraním na prípravu na povolanie, aplikovaný na všetky ZŠ v SR

Dosiahli sme:

- Na 49 ZŠ sa pilotne:
  - overuje zavedenie polytechnickej výchovy a vybavenie dielni a laboratórií
  - realizuje sprevádzanie rodičov a žiakov smerom k výberu povolania od 5. do 9. ročníka na ZŠ

Potrebné zrealizovať do roku 2020:

- Zaviesť polytechnickú výchovu a sprevádzanie rodičov a žiakov smerom k výberu povolania na všetkých ZŠ

4. Nový model strednej odbornej školy (SOŠ); systém duálneho vzdelávania

Cieľ:

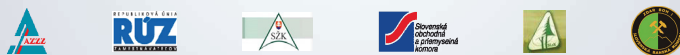
- Zavedenie nového modelu SOŠ smerujúceho k modernizácii, špecializácii a k duálnemu systému vzdelávania na vybraných SOŠ

Dosiahli sme:

- Návrh nového modelu SOŠ (obsah vzdelávania, kvalita pedagógov, modernizácia vybavenia škôl, modernizácia budov škôl)
- Návrh systému duálneho vzdelávania
- Implementáciu systému duálneho vzdelávania do nového zákona spočívajúcu v:
  - novom modeli SOŠ a jej špecializácii v systéme duálneho vzdelávania
  - získaní a motivácii zamestnávateľov do systému duálneho vzdelávania
  - vstupe a motivácii žiaka do systému duálneho vzdelávania
- Na 21 Centrách odborného vzdelávania v 8 hospodárskych sektoroch overujeme nový model SOŠ a duálne vzdelávanie

Potrebné zrealizovať do roku 2020:

- Transformáciu SOŠ podľa nového modelu v súlade s potrebami trhu práce
- Modernizáciu a špecializáciu zaviesť na všetkých SOŠ podľa potrieb SR
- Zaviesť systém duálneho vzdelávania na vybraných SOŠ

5. Overovanie kvality vzdelávania

Cieľ:

- Zaviest' funkčný systém merania kvality vzdelania na všetkých stupňoch vzdelávania
- Overiť úspešnosť uplatnenia absolventov na trhu práce

Dosiahli sme:

- Pripravujú sa podklady pre návrh vstupných a výstupných štandardov pre SOŠ
- Využívanie pripravenej Metodiky účasti zástupcov zamestnávateľov na ukončovaní štúdia
- Pripravený systém mapovanie uplatnenia absolventov SOŠ

Potrebné zrealizovať do roku 2020:

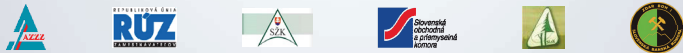
- Zaviest' systematické overovanie vstupných štandardov vedomostí budúcich žiakov SOŠ
- Využívanie nástroja pre identifikáciu potenciálu orientácie žiakov ZŠ na odborné vzdelávanie
- Zaviest' do praxe jednotné záverečné skúšky pre vybrané odbornosti
- Zabezpečiť podmienky pre systematickú aktívnu účasť zástupcov zamestnávateľov na záverečných skúškach

Zhrnutie

Čo je potrebné urobiť, aby transformácia OVP bola úspešná (1)

1. Uvedomiť si, že **vzdelávanie** pre potreby trhu práce a hospodárstva je **základnou podmienkou ekonomického fungovania a zabezpečenia konkurencieschopnosti Slovenska**
2. Systémové nadefinovanie potrieb trhu práce zo strany MPSVaR ako základný predpoklad transformácie
3. Zmeniť štruktúru škôl a vyučovaných študijných a učebných odborov vzhľadom na potreby trhu práce.
Zabezpečiť modernizáciu a špecializáciu SOŠ
4. Prípravu na povolanie uskutočňovať už na základných školách celoplošným zavedením polytechnickej výchovy a cieľným poradenstvom k voľbe budúceho povolania, prispôbeným nielen želaniam detí a ich rodičov ale tiež schopnostiam dieťaťa a možnostiam jeho budúceho uplatnenia

Zhrnutie

Čo je potrebné urobiť, aby transformácia OVP bola úspešná(2)

5. V stredných odborných školách vrátiť do škôl kvalitné 3-ročné učebné odbory
6. Presvedčiť a motivovať zamestnávateľov ku participácii na odbornom vzdelávaní ich vstupom do duálneho systému vzdelávania
7. Vypracovať a schváliť nový Zákon o odbornom vzdelávaní, ktorého súčasťou bude možnosť duálneho vzdelávania
8. Vytvoriť komplexný systém propagácie odborného vzdelávania na získanie laickej i odbornej verejnosti
9. Sprísniť kritériá kvality
  - na vstupe do SŠ sprísnením prijímacích podmienok do študijných odborov
  - na výstupe sprísniť vykonanie maturitných skúšok

Zhrnutie

Čo je potrebné urobiť, aby transformácia OVP bola úspešná (3)

10. Sledovať dôsledne umiestnenie absolventa školy po jej absolvovaní. Príprava na strednej odbornej škole musí byť prípravou na povolanie a výstupom získanie konkrétnej kvalifikácie.
11. Inštitucionalizovať a profesionalizovať stavovské a profesné organizácie vo vzťahu k odbornému vzdelávaniu a príprave

Prečo tak nutne potrebujeme transformáciu odborného vzdelávania, prispôbenú potrebám trhu práce?

Potreby trhu práce 2013 - 2018

V budúcich piatich rokoch potrebujeme na Slovensku iba na obnovu pracovnej sily **ročne viac ako 30.000 stredoškolsky odborne vzdelaných pracovníkov**

Zo SŠ vychádza ročne: < 50 000 (100%)
Z toho ide na VŠ: 30 000 (60%)
Nezamestnaní: 15 000 (30%)
Zamestnaní v povolani, ktoré študovali: 5 000 (<10%)

Zamestnávateľom do dôchodku **ročne odíde viac ako 30 000 kvalifikovaných pracovníkov**, zo stredných škôl však **výjde iba menej ako 5 000 !!!**

Národný projekt: Rozvoj stredného odborného vzdelávania
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť /Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

AUTOR:

JÚLIUS HRON

KOORDINÁTOR ZAMESTNÁVATEĽOV, ČLEN RIADIACEHO VÝBORU RSOV

VICEPREZIDENT ZAP SR

BOJNICKÁ 3, 831 04 BRATISLAVA

Úloha samosprávy pri zabezpečovaní OVP

HELENA PSOTOVÁ

NITRIANSKY SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

Abstrakt: Autorka prezentácie hovorila o tom, čo je nevyhnuté urobiť pre úspešnú reformu z pohľadu samosprávnych krajov. Podľa jej názoru je potrebné vytvoriť jednotnú víziu a tomu prispôbiť aj legislatívu. Je nevyhnutné, aby zamestnávateľia a firmy vytvorili so zástupcami regiónu spojené nádoby, ktoré budú sledovať jeden spoločný cieľ. Dôležitú úlohu v tomto procese zohrajú práve Krajské rady. Štruktúra škôl bude musieť byť striktné prispôbena požiadavkám praxe, teda trhu. Počet, ale aj obsahové zameranie škôl bude regulovať všeobecne záväzné nariadenie, ktoré bude v procese reformy kľúčové.

Kľúčové slová: spoločná legislatíva, Krajské rady, motivácia študentov, všeobecne záväzné nariadenie, jednotná vízia

Dobrý deň vážení protokolárni hostia, je ťažké vystupovať po predstaviteľoch ministerstiev a zamestnávateľov a ťažko hovoriť o úlohách samosprávy. Možno ten môj pohľad je trochu iný, ale plne súhlasím s pánom Hronom, ktorý povedal, že 12 rokov sme hľadali cestu, hľadali sme riešenia. Boli sme presvedčení o tom, že tie riešenia sme našli a vždy sa našiel niekto, kto tú cestu nejako zahatal. Jeho posledné slová boli, že máme mať školstvo, na ktoré by sme boli hrdí. Ja si myslím a hovorím za všetkých pedagógov ktorí sú, že máme veľmi dobré školy. Máme školy, aj odborné, ktoré sú porovnateľné so zahraničnými školami, pretože v rámci otvorenej EÚ môžeme cestovať a vidieť, aký výsledok je v iných školách a aký je u nás. Možno tá cesta a tie prostriedky, ktoré sme si zvolili, neboli akurát také jednoduché a nešli sme rovnakým smerom všetci. A to je ten problém.

Málo sme preferovali odborné školy

Pán minister vo svojom príhovore hovoril o samosprávnych krajoch a o tom, čo mohli robiť lepšie a čo by mali robiť. Za tých 12 rokov, čo sme prišli na samosprávny kraj, mali sme 127 škôl. Keď sme začínali. Dnes ich máme 66. Museli sme robiť tvrdé optimalizačné, racionalizačné a iné opatrenia, aby sme profilovali školy. To bol náš cieľ od začiatku. Bola som aj pri tvorbe zákona o odbornej príprave a vzdelávaní a bola som aj presvedčená o tom, že nám už nič nestálo v ceste. Mali sme stále finančné problémy a aj máme. Mali sme dvojaké riadene, máme ho aj teraz. Do toho nám došla demografická krivka, znižovanie počtu žiakov. Ten záujem, ako bolo tu povedané, že všetci išli na gymnázia, ale aj spoločnosť a všetky zainteresované zložky urobili snáď v tom čase málo preto, aby sme my preferovali odborné školy, aby sme urobili to, čo teraz. Čiže aby len tí najlepší išli na tie gymnázia. Aby tie plány výkonov boli dávané iným spôsobom ako to bolo vtedy, teraz už je to iné. Ale zabudli sme snáď nato,

že tá samospráva je trošku iná ako ostatné organizácie, pretože tam vstupuje do riadenia strašne veľa prvkov. Samospráva - to je poslanecký zbor. Samospráva sú iné útvary a organizácie, ktoré hovoria do regiónu a potom aj tá práca nie je veľmi jednoduchá.

Potreba jednotnej vízie a legislatívy

Ja by som sa nechcela ďalej vracat' do minulosti ani kritizovať nič, pretože každý, čo tu sedí a išiel tou cestou, určite mi dá za pravdu, že tá cesta nebola a ani nebude ľahká. Pretože myslenie ľudí či verejnosti nie je jednoduché zvrátiť. To vedia najlepšie zamestnávateľia. A myslenie tých, ktorí si deti dávajú na školy, to znamená rodičov, treba tiež zmeniť, to znamená motivovať. Ale tá motivácia nie je taká jednoduchá a určite nie je taká ako by sme si želali. Keďže mojou témou je úloha samosprávy, ja by som najprv povedala to, čo už tu bolo povedané a vyšlo z legislatívneho rámca. Dnešnou úlohou je teda hľadať víziu a cestu, ktorou pôjdeme. Samospráva sa radí takými 3 základnými legislatívami. Jednak je to zákon o samospráve vyšších územných celkov, ktorý hovorí o tom, že má vytvoriť podmienky pre rozvoj vzdelania v danom regióne. Ďalej je to zákon č. 184, ktorý tu už bol niekoľko krát spomínaný. Práve v januári 2013 nadobudli účinnosť zmeny tohto zákona a tam už samosprávny kraj dostal aj možnosť koordinovať odborné vzdelávanie konkrétne ako aj prípravu pre trh práce na úrovni kraja. Vo svojej pôsobnosti má aj informovať žiakov a zákonných zástupcov o potrebách trhu práce a vytvoriť regionálne stratégie výchovy a vzdelávania. Čiže tu sa už skĺbilo to, o čom sa roky hovorilo. Je to nevyhnutná súčinnosť ministerstiev, ktoré vplývajú na ten trh práce. A tretí, ten základný legislatívny rámec je školský zákon, kde je daný priestor na zabezpečovanie podporných programov pre stredné odborné školy. Čiže v zmysle tej legislatívy je hlavnou úlohou samosprávneho kraja vytvoriť koncepčný predpoklad pre vývoj škôl.

Zamestnávateľia a región: spojené nádoby

Postupne by sa každý región, ktorý má svoje špecifické problémy, každý región by sa postupne profiloval. Musí sa tu vytvoriť systém na získanie odbornej zručnosti a kompetencií, ktoré majú pružne reagovať na potreby trhu práce. Perspektíva stredných škôl je ale závislá od väčších investícií, ktoré prichádzajú do regiónu. A príchod práve týchto nových investorov, hospodárska profilácia firiem, ktorá tak isto za tie roky prebiehala a podnikateľské zámery vplývajú aj na štruktúru tohto odvetvia. Čiže sú to spojené nádoby. Na jednej strane sú to firmy, na druhej strane je to región a zamestnávateľia, ktorí musia v podstate spolupracovať. Hlavnými strategickými úlohami sú teda firmy a kraj, ktoré musia spolupracovať, ďalej sú to strategické úlohy samosprávy, ktoré v podstate sú tu vyznačené. Je to potreba reagovať na situáciu trhu práce, ponúkať vzdelávanie, vytvárať materiálno – technické podmienky, spolupracovať a komunikovať so zamestnávateľmi, koordinovať a správne určovať počty tried a počty žiakov prvých ročníkov. Tu je práve to slovo správne. To znamená v spolupráci s krajskými radami vytvárať systém prípravy, ktorý je prepojený s praxou, ktorý už implementuje tie prvky duálneho systému, o ktorom vlastne stále hovoríme. Našou úlohou je snažiť sa o absolventov stredných a základných škôl, o ich kariérny rozvoj celoživotného vzdelávania. 90% stredných škôl je v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávnych krajov.

Je potrebné naplniť názov tejto konferencie

Našou úlohou, ako to tu bolo aj niekoľko krát povedané, je naplnenie názvu tejto konferencie. To znamená, aby každý absolvent mal svoje uplatnenie, mal svoju prácu. Z ohľadom nato, aby sme cieľ dosiahli, máme základných 5 pilierov, ktoré hovoria o tom ako zabezpečiť kvalitu vzdelávania. Mnohé veci, ktoré by som tu spomenula, sa robia na zabezpečenie kvality vzdelávania, zavádzajú inovatívne a vzdelávacie metódy. Rôzne materiálno – technické zabezpečenie, informačno – komunikačné technológie – to sa v podstate robí naďalej. Ale je to našou povinnosťou a urobíme všetko preto, aby sme v rámci našich finančných a iných možností všetko toto zabezpečili. Podporovať zmenu k prístupu pedagogických odborných zamestnancov ku žiakom stredných škôl, to je vlastne ten druhý pilier, ktorý je veľmi dôležitý. Čiže vlastne treba orientovať celý proces na tvorivé kritické myslenie pri

výchove žiakov k podnikaniu, ale aj realizovať vzdelávací proces. Keďže sme v otvorenej EÚ - aj v dvoch cudzích jazykoch. Dôležité je ďalšie vzdelávanie. Tretím pilierom je formovať kľúčové kompetencie žiakov pre požiadavky trhu práce. Toto je možné len spojením so zamestnávateľmi a so všetkými, ktorí na to pôsobia.

Prispôbiť štruktúru požiadavkám praxe

Musím povedať, že všetky stredné školy vo všetkých krajoch sa aktívne zapájajú do všetkých výziev. Či už ministerstiev, grantových programov spoločností, organizácií. Môžem povedať, že len v rámci Nitrianskeho samosprávneho kraja v rámci operačného programu vzdelávanie, opatrení 1,1 premena tradičnej školy na modernú bolo daných 256 projektov a získalo sa viac ako 18 miliónov euro. Čiže vidieť, že školy majú záujem a naozaj chcú. Majú záujem aj o finančné prostriedky a naozaj chcú, aby ich škola bola moderná a aby mali čo ponúknuť všetkým ostatným. Prispôbiť štruktúru študijným a učebným požiadavkám na trhu. Tu už sa to hovorilo naozaj niekoľko krát. Ja už len poviem, že to naozaj robíme prakticky dávno predtým a len od roku 2009 môžem spomenúť, že sme vyradili 308 odborov, ktoré vôbec neboli žiadané na trhu práce a dali sme tam inovatívnych 79. Je to proces ktorý je určite zdĺhavý ale určite potrebný, lebo práve tam sa ukáže, o čo je záujem. Ďalej zvyšovanie informovanosti žiakov základných škôl o štruktúre študijných odborov. Už sa o tom hovorilo. A tá spolupráca by mala byť naozaj na inom základe. Čiže aby sme mohli týchto 5 pilierov robiť, k tomu potrebujeme aj nástroje. Tie nástroje, ktoré máme, sú to legislatívne rámce, tie sú veľmi dôležité a preto je na strane ministerstva školstva, aby tie legislatívne zámery boli jednoznačné a aby sa podľa nich riadili všetci. Ako to tu bolo povedané.

Krajské rady sú rozhodujúce

Áno, máme veľké možnosti, kompetencie, no na našom území sú zriaďovateľmi súkromné či cirkevné školy. A preto tam musí byť ta symbióza jednotná. A rozhodnutie samosprávneho kraja musí byť akceptované, aj napríklad pri vyradovaní, zaradovaní a podobne. Čiže ako tu už bolo povedané, najdôležitejší je zákon o odbornom vzdelávaní, regionálne stratégie výchovy a vzdelávania. Zapájanie sociálnych partnerov, zamestnávateľov, zástupcov zväzov a komôr do výchovno – vzdelávacieho procesu.

AUTOR:

ING. HELENA PSOTOVÁ

VEDÚCA KANCELÁRIE RIADITEĽA

NITRIANSKY SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

RÁZUSOVA 2 A, 949 01 NITRA

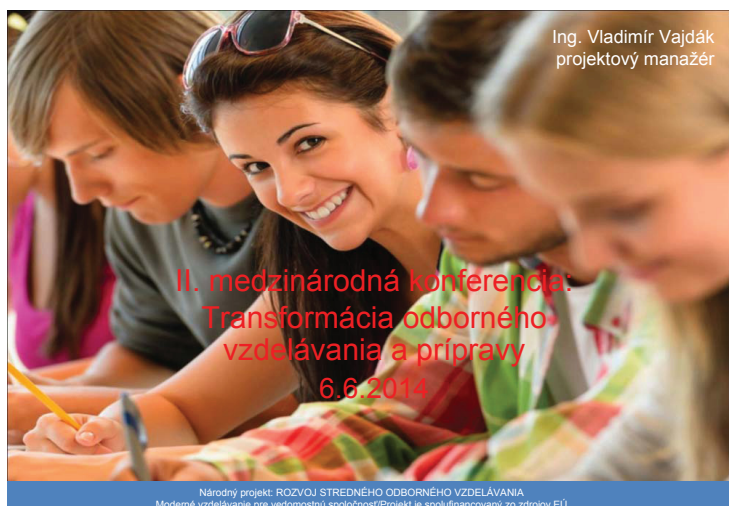

Predstavenie projektu RSOV

VLADIMÍR VAJDÁK
PROJEKTOVÝ MANAŽÉR RSOV

Abstrakt: Vladimír Vajdák, ktorý zastupuje funkciu projektového manažéra RSOV, predstavil samotný národný projekt RSOV a jeho ciele do roku 2015. Jeho prednáška objasnila hlavné aktivity projektu. Tieto aktivity sú rozdelené do 3 sekcií. Prvou je inovácia obsahu vzdelávania a prípravy, ktorá má na starosti školenie učiteľov a prípravu digitálneho učebného obsahu. Prepojenie vzdelávania s potrebami zamestnávateľov je druhá aktivita RSOV, ktorá slúži na zvýšenie uplatniteľnosti absolventov na trhu práce v regiónoch a krajoch. Posledná aktivita zastrešuje podporu kariérneho poradenstva na SOŠ.

Kľúčové slová: RSOV, SOŠ, aktivity, projekt, vzdelávanie

NÁRODNÝ PROJEKT RSOV A JEHO CIELE

- ❖ Trvanie projektu: od 03/2013 do 10/2015
- ❖ Celkové výdavky projektu: 43 999 014, 95 EUR
- ❖ Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu

CIELE

- ❖ Zavedenie prvkov duálneho vzdelávania: prepojenie teórie s praxou
- ❖ Zmapovanie reálnych potrieb trhu práce
- ❖ Zmena obsahu a formy vzdelávania s využitím inovatívnych metód výučby
- ❖ Zapojenie zamestnávateľov do výchovno - vzdelávacieho procesu
- ❖ Vytvorenie systému kariérového poradenstva na SOŠ

IMPLEMENTÁCIA PROJEKTU

Počet krajov: 7 mimo BSK
Počet zapojených žiakov: 35 000
Počet zapojených pedagógov: 1 200
Počet zapojených škôl: 400
/ z toho počet škôl, na ktorých sa bude overovať
duálny systém: 21/
Počet zapojených stavovských organizácií: 7
Počet zapojených zamestnávateľov: min 250

Zameranie príjmu podľa odvetví:
strojárstvo, elektrotechnika, drevospracujúci
a automobilový priemysel, stavebníctvo,
poľnohospodárstvo a potravinárstvo, hutníctvo
a získavanie zemských zdrojov

Národný projekt: ROZVOJ STREDNÉHO ODBORNÉHO VZDELÁVANIA
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.

HLAVNÉ AKTIVITY PROJEKTU

1.1
Inovácia obsahu
vzdelávania
a prípravy na SOŠ

2.1
Prepojenie vzdelávania
na SOŠ s potrebami
zamestnávateľov

3.1
Podpora kariérového
poradenstva na SOŠ

Národný projekt: ROZVOJ STREDNÉHO ODBORNÉHO VZDELÁVANIA
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.

Aktivita 1.1: INOVÁCIA OBSAHU VZDELÁVANIA A PRÍPRAVY

- ❖ Digitalizovaný učebný obsah pre 321 škôl
- ❖ Moderná technická infraštruktúra pre 321
- ❖ Vyškolenie 321 učiteľov
- ❖ Program mobility pre odborných zamestnancov a pedagógov, ktorí realizujú projekt
- ❖ Dopracovanie normatívov
- ❖ Vypracovanie 131 pracovných zošitov

Národný projekt: ROZVOJ STREDNÉHO ODBORNÉHO VZDELÁVANIA
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.

Aktivita 2.1: PREPOJENIE VZDELÁVANIA S POTREBAMI ZAMESTNÁVATEĽOV

- ❖ Zapojenie min. 250 zamestnávateľov / 7 zamestnávateľských zväzov
- ❖ Vyškolenie 800 učiteľov, ktorí prenesú informačno-komunikačné technológie a nové formy vyučovania do praxe
- ❖ Spracovanie mapy uplatniteľnosti na trhu práce po školách, regiónoch a krajoch. Táto mapa v podobe portálu bude ponúknutá verejnosti na lepšiu orientáciu pri výbere povolania
- ❖ Vytvorenie 21 praktických centier odborného vzdelávania s najmodernejším vybavením

Národný projekt: ROZVOJ STREDNÉHO ODBORNÉHO VZDELÁVANIA
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.

Aktivita 3.1: PODPORA KARIÉROVÉHO PORADENSTVA NA SOŠ

- ❖ Nová definícia role kariérového poradcu na SOŠ ako sprievodcu žiaka na trhu práce
- ❖ Vyškolenie 400 kariérových poradcov
- ❖ Príprava kariérových poradcov na spoluprácu s možnými zamestnávateľmi

Národný projekt: ROZVOJ STREDNÉHO ODBORNÉHO VZDELÁVANIA
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.

ZÁVER / UDRŽATEĽNOSŤ VÝSTUPOV JEDNOTLIVÝCH AKTIVÍT

- ❖ Sieť zapojených SOŠ bude pokračovať v zdieľaní skúseností a v spoločnom riešení problémov
- ❖ Dodané didaktické pomôcky budú SOŠ využívať aj po ukončení realizácie národného projektu
- ❖ Informačno – komunikačné technológie budú SOŠ využívať aj po ukončení realizácie národného projektu
- ❖ Spolupráca SOŠ a zamestnávateľov bude pretrvávajúť aj po ukončení aktivít projektu
- ❖ Vyškolení kariéroví poradcovia budú na zapojených SOŠ pôsobiť aj po ukončení aktivít národného projektu

Národný projekt: ROZVOJ STREDNÉHO ODBORNÉHO VZDELÁVANIA
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.

Národný projekt: Rozvoj stredného odborného vzdelávania
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť /Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

AUTOR:

ING. VLADIMÍR VAJDÁK

PROJEKTOVÝ MANAŽÉR

RSOV

STROMOVÁ 9, 837 63 BRATISLAVA

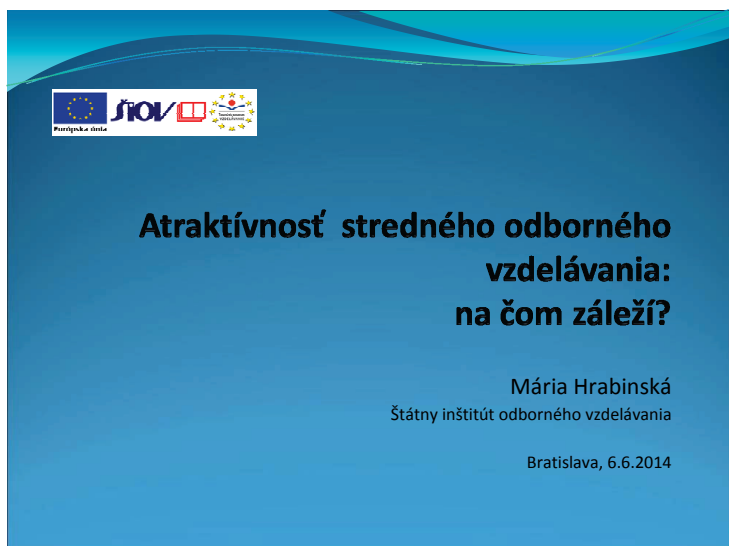
Atraktívnosť stredného odborného vzdelávania: na čom záleží?

MÁRIA HRABINSKÁ

VEDÚCA ČIASTKOVEJ AKTIVITY A 1.1.4 RSOV

Abstrakt: Mária Hrabinská sa vo svojej prednáške zaoberala dvoma témami, ktoré analyzujú odborné školstvo zo sociologického aspektu. Ide o atraktívnosť stredného odborného vzdelávania a súlad medzi vedomosťami, schopnosťami a zručnosťami poskytovanými školou a požiadavkami trhu práce. Prieskum o atraktívnosti stredného odborného školstva objasnil problematiku z viacerých uhlov pohľadu, ako napríklad prečo študenti uprednostnili gymnázium pred SOŠ atď.

Kľúčové slová: atraktivita, SOŠ, gymnázium, učiteľ, rodič, žiak

Atraktívnosť stredného odborného vzdelávania: na čom záleží?
Mária Hrabinská
Štátny inštitút odborného vzdelávania
Bratislava, 6.6.2014

Sociologické prieskumy: holistický prístup ku skúmaným javom

Téma 1 Atraktívnosť stredného odborného vzdelávania	Téma 2 Súlad medzi vedomosťami, schopnosťami a zručnosťami poskytovanými školou a požiadavkami trhu práce
---	---

- Atraktívnosť ako zložitý multidimenzionálny koncept
- 6 online-dotazníkov
- 2 online dotazníky: absolventi SOŠ z roku 2011
- zamestnávateľa

Prieskum o atraktivnosti stredného odborného vzdelávania

Respondenti:

- žiaci 1. ročníka na SOŠ
- učitelia na SOŠ
- žiaci 1. ročníka gymnázií
- žiaci 9. ročníka ZŠ
- výchovní poradcovia na ZŠ a SŠ

Vzorka:

- 300 základných škôl
- 202 stredných odborných škôl
- 82 gymnázií

Počet vyplnených dotazníkov k 5.6.2014
viac ako 16 000

- 8 600 žiakov 1. ročníka na SOŠ
- 2 600 učiteľov na SOŠ
- 2 600 žiakov 1. ročníka gymnázií
- 2 200 žiakov 9. ročníka ZŠ
- 100 výchovných poradcov na ZŠ
- 107 výchovných poradcov na SOŠ

Po prezentácii,
63% účastníkov si pamätá príbehy (stories).
Iba 5% si pamätá štatistické dáta.

(Chip & Dan Heath)

Pamätajte si,
bez dát ste iba ďalšia osoba s názorom.
(Andreas Schleicher)

Viac ako polovica žiakov ZŠ sa o budúcej vzdelávacej kariére rozhoduje až v 9. ročníku

Kedy ste sa rozhodli o budúcom štúdiu?	Podiel (%)
rozhodnutý/á dávno	~45,00%
v tomto školskom roku bez jasnej predstavy	~30,00%
v tomto školskom roku, predtým iná predstava	~18,00%
rozhodnutie na poslednú chvíľu	~7,00%

Otázka: Kedy ste sa rozhodli o budúcom štúdiu?

Skoro 80% žiakov 1.ročníkov SOŠ je spokojných so svojou voľbou vzdelávacej cesty

Voľba	Podiel (%)
Spokojný so svojou voľbou	77,9%
Spokojný s iným študijným alebo učebným odborom	17,0%
Zvolil/a by si radšej štúdium na gymnáziu	2,9%
Spokojný s štúdiom na konzervatóriu	2,2%

Otázka: Ak by ste sa mali dnes rozhodovať o štúdiu na strednej škole, aká by bola Vaša voľba?

Prečo žiaci SOŠ študujú v danom odbore na danej škole

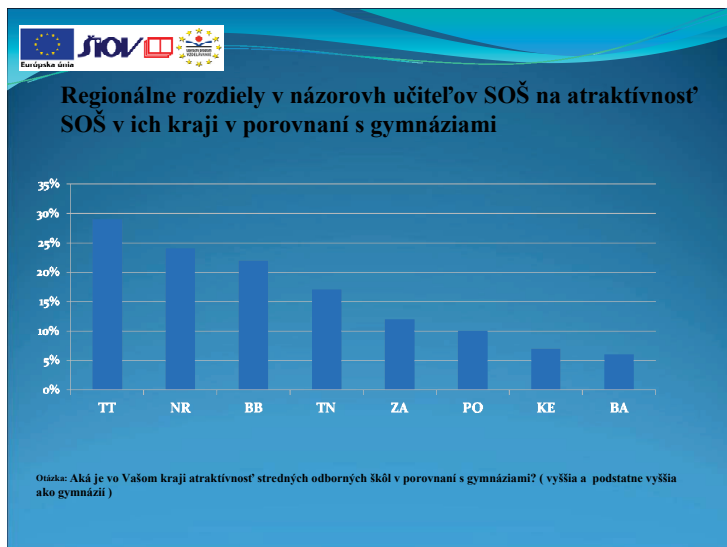
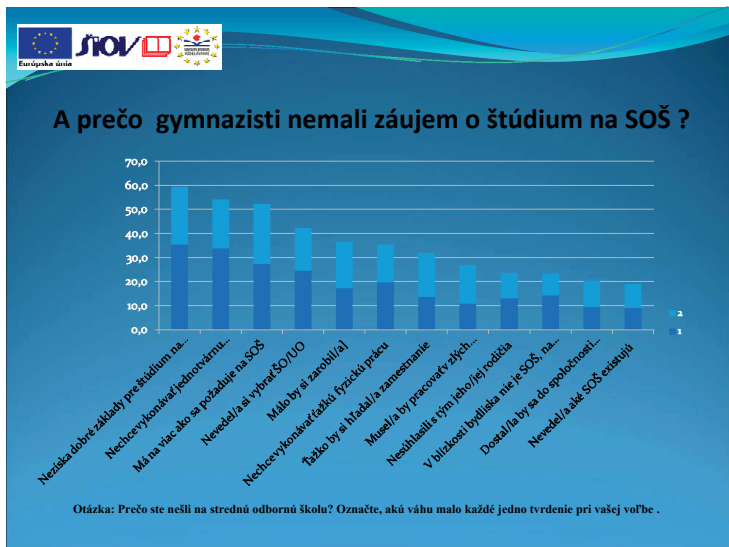
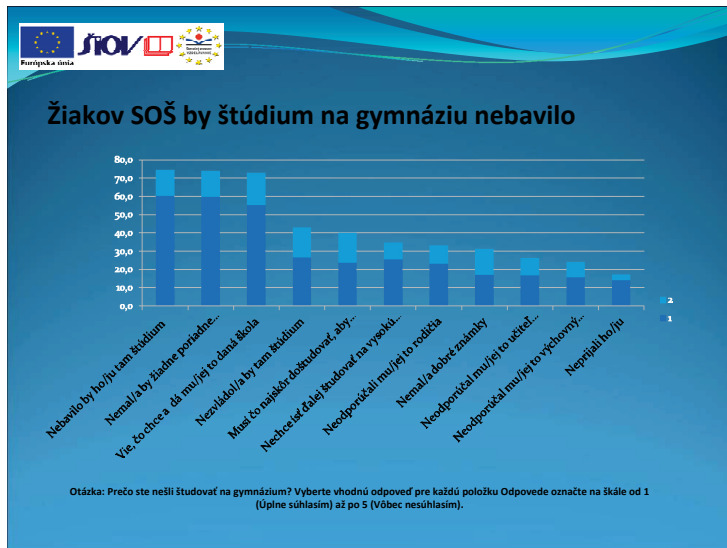
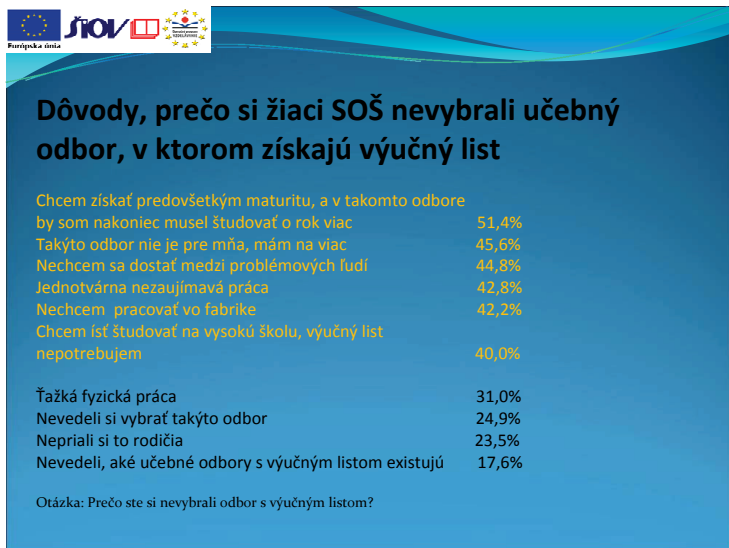
Otázka: Prečo študujete v danom odbore na tejto škole? Označte, akú váhu malo každé jedno tvrdenie pri vašom výbere odboru. Odpovede označte na škále od 1 (veľmi silný dôvod) až po 5

Dôvody, pre ktoré si žiaci SOŠ nevybrali technicky zamerané odbory

Nezaujímam o žiadny z nich	49,2%
Nešla mi matematika, fyzika, chémia	33,8%
Nemala som predstavu o povolaniach	31,6%
Nevedel/a som, aké odbory tam patria	28,0%
Jednotvárná, nezaujímavá práca	27,6%
Nepozdávalo sa to rodičom	22,1%
Ťažká fyzická práca	21,9%
Zlé pracovné podmienky	19,2%
Nízky zárobok	18,1%
Ťažké hľadanie práce	17,2%
Neprijali ma naň	9,6%

Otázka: Prečo ste si nevybrali technicky zameraný odbor?

Národný projekt: Rozvoj stredného odborného vzdelávania
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť /Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Ďalšie kroky

1. Publikovanie štandardných ukazovateľov
(SOŠ, gymnáziá a základné školy)
2. Dokončenie zberu dát na základných školách a v absolventskom prieskume
3. Začatie terénneho zberu dát v zamestnávateľskom prieskume
4. Transverzálna sekundárna analýza dát
5. Príprava výstupov pre jednotlivé školy, ktoré o to požiadali

AUTOR:

MÁRIA HRABINSKÁ

VEDÚCA ČIASTKOVEJ AKTIVITY A 1.1.4

RSOV

STROMOVÁ 9, 837 63 BRATISLAVA

Podpora kariérového poradenstva na SOŠ

ĽUBICA MIŽIČKOVÁ

GARANT ODBORNEJ AKTIVITY 3.1 RSOV

Abstrakt: Táto prednáška predstavila rozvoj stredného odborného školstva v súvislosti s podporou kariérového poradenstva. Prezentátorka hovorila o dôležitosti orientácie žiakov a rodičov pri vážnom rozhodovaní o celoživotnom smerovaní ich detí. Poradenstvo by malo byť orientované a úzko prepojené s potrebou trhu. Ľubica Mižičková objasnila aj metodiku práce kariérových poradcov voči študentom SOŠ.

Kľúčové slová: rozvoj, kariéra, poradca, zamestnanie, uplatnenie

Zámer – úloha tímu

Vytvoriť metodiku kariérového poradenstva tak, aby sa zlepšili podmienky na to, aby každý absolvent mal uplatnenie

Kariérový poradca

Postoj :
„otvor chladničku a navar dobré jedlo z toho, čo tam je..“

..otázka ?

Čo budú tieto deti potrebovať vedieť, aby sa uživilí, uplatnili a aby boli šťastné po roku 2017..2018 ...atd?

Kariérový poradca

nebude/nie je ten, kto má recept na životný príbeh svojich žiakov..

..je/bude tým, kto mu pomôže, bude ho sprevádzať pri poznávaní seba a priblíži informácie o svete okolo..

Metodika a podporný nástroj

Manuál pre kariérových poradcov
1 rok podľa kalendárnych mesiacov
podľa jednotlivých školských ročníkov

+

Individuálne aktivity/rozhovory
Skupinové aktivity
Hromadné aktivity

Dni otvorených dverí

..žiacov zo základných škôl
(rodičov, učiteľov, výchovných poradcov..)
na stredných odborných školách..

Študentov stredných odborných škôl
u zamestnávateľov,
v sprostredkovateľských firmách,
na personálnych oddeleniach, na úrade práce

Vytvárať synergiu

Spoluprácou

Súkromný sektor
Štátny – verejný sektor
Tretí sektor

Pracovné portfólio

..nielen školské známky
..nielen výsledky z praktických skúšok..

..všetky aktivity, ktoré súvisia s láskou k profesii,
cechu, grífu remesla, pomoci komunite, škole,
súťaže, športové výsledky..

Nová profesia

Kariérový poradca

Vysokoškolský systém
poskytuje :
bakalárske štúdium
pripravuje sa
magisterské i
postgraduálne štúdium

Predpokladáme a navrhujeme

Zapojenie nielen
Ministerstva školstva, vedy a výskum
Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny
Ministerstva hospodárstva
Ministerstva financií
ai

..aby každý absolvent mal uplatnenie.

Ďakujem za čas a pozornosť.

AUTOR:

PHDR. ĽUBICA MIŽIČKOVÁ

GARANT ODBORNEJ AKTIVITY 3.1

RSOV

STROMOVÁ 9, 837 63 BRATISLAVA

Ako vidí Európa Slovensko z pohľadu vzdelávania a zamestnanosti mladých

MIROSLAV LAJČÁK

PODPREDEDA VLÁDY A MINISTER ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ SR

Abstrakt: Minister Lajčák svojou prednáškou upriamil pozornosť na vzdelávanie a zamestnanosť mladých v rámci Európy. Zdôraznil dôležitosť efektívnej spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami a súkromnými spoločnosťami, ktoré musia byť podložené systémovými riešeniami. Miroslav Lajčák dodal, že na Slovensku existujú legislatívne limity pri zapájaní študentov do praktického vyučovania a je nevyhnutné zintenzívniť dialóg medzi ministerstvom školstva, podnikateľskou a akademickou sférou pri profilovaní absolventov. Slovensko už v roku 2009 urobilo systémové predpoklady pre vstup zamestnávateľov do celého procesu odborného vzdelávania a prípravy. Vláda SR sa jednoznačne hlási k odporúčaniam Rady EÚ zavedení tzv. Záruk pre mladých – z balíka 6 mld. eur môže Slovensko vyčerpať 144 mil., čo má zabezpečiť, aby mladí ľudia do 25 rokov dostali v lehote štyroch mesiacov od skončenia formálneho vzdelania solídnu pracovnú ponuku. Taktiež sa Európa 2020 zaviazala dosiahnuť výšku investícií do výskumu a vývoja na úrovni 1,2 % HDP. Na záver minister Lajčák uistil, že Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR je naďalej pripravené aktívne napomáhať pri zisťovaní informácií o systémoch duálneho vzdelávania a úlohách zamestnávateľských organizácií v nich.

Kľúčové slová: Európska Únia, vzdelávanie, uplatnenie mladých, nezamestnanosť

Vážené dámy, vážení páni,

som rád, že zamestnávatelia združení v Rade vlády pre odborné vzdelávanie a prípravu po dvoch rokoch opäť zorganizovali túto konferenciu.

Oceňujem váš neutíchajúci záujem o hľadanie riešení jedného z najpálčivejších problémov slovenskej spoločnosti a ekonomiky.

Myslím si, že podtitul tejto konferencie - aby mal každý absolvent uplatnenie – je cieľom každého z prítomných. Mohlo by sa zdať, že pre ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí je to odťažité téma. Opak je pravdou. Ekonomická diplomacia je jednou z priorít môjho rezortu a s problémom odbornej prípravy našich zamestnancov som opakovane konfrontovaný.

Ďakujem preto organizátorom za to, že máme znova príležitosť diskutovať a zhodnotiť, čo sa nám v oblasti vzdelávania a zamestnanosti v ostatnom čase podarilo dosiahnuť a na čom je potrebné ďalej pracovať.

Teším sa, že tu vidím mnoho skúsených odborníkov, ktorí k tejto téme majú čo povedať. Verím, že dnešná konferencia naplno využije potenciál takejto unikátnej účasti a prinesie konkrétne impulzy. Je osobitne dôležité, aby štát, školstvo a podniky ťahali za jeden povraz.

Nastavenie efektívnej formy spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami a súkromnými spoločnosťami je jedným z nevyhnutných predpokladov dobre fungujúceho hospodárstva.

Nemalo by ísť o ojedinelé prípady spolupráce, ale o systémové riešenia, ktoré by ju podporovali. V mnohých krajinách to funguje a výsledkom sú absolventi lepšie pripravení pre trh práce, čo v konečnom dôsledku prináša nižšiu nezamestnanosť.

Dôležité je stanovenie si konkrétnych cieľov. V našom prípade by to malo byť zvýšenie kvality našich škôl tak, aby boli porovnateľné s európskymi.

Ak by som mal čo najjednoduchšie zodpovedať názov môjho príhovoru – práve to je aj očakávaním zo strany Európskej únie – že zdroje, ktoré z únie dostávame, efektívne využijeme na to, aby sa kvalita nášho školstva – vrátane stredného odborného školstva – čo najviac priblížila k školstvu v najvyspelejších štátoch EÚ.

Podobne to od nás očakávajú aj naši partneri z podnikateľského prostredia. Keď som sa prednávkou stretol s našimi TOP-10 exportérmi bola to práve neprepojenosť vzdelávacieho systému a potrieb zamestnávateľov, ktoré figurovali prominentne, ako jeden z dvoch hlavných problémov, ktoré ich trápia.

Výrobné podniky pociťujú nedostatok technicky vzdelaných záujemcov o prácu a to nielen s univerzitným vzdelaním, ale aj stredným odborným vzdelaním.

Zazneli názory, že na Slovensku existujú legislatívne limity pri zapájaní študentov do praktického vyučovania a študenti stredných škôl nepoznajú dostatočne podmienky a prácu vo výrobe.

Je nevyhnutné zintenzívniť dialóg medzi ministerstvom školstva, podnikateľskou a akademickou sférou pri profilovaní absolventov technických smerov.

Odznela tiež požiadavka predĺžiť dobu pôsobenia študentov v podnikoch počas ich praxe a štúdia a bolo odporúčané zaviesť systém duálneho vzdelávania.

Paradoxne, vo viacerých krajinách, ktoré sú nám dávané za vzor efektívneho duálneho vzdelávania, ide o vzdelávacie systémy, ktoré sú postavené na podobných princípoch ako boli svojho času používané aj v Československu. Občas nie je potrebné vymýšľať úplne nové veci, stačí sa inšpirovať tým, čo u nás doma roky fungovalo. V susednom Rakúsku tento systém stlačil nezamestnanosť mladých pod 10% (celková nezamestnanosť 4,9%).

Som rád, že aj na Slovensku je stále viac firiem, ktoré majú záujem byť partnerom škôl pri výchove vysoko kvalifikovaných odborníkov. Tí sú následne po skončení školy veľmi dobre pripravení pre realitu trhu práce, v ideálnom prípade ostávajú pôsobiť v ich závodoch.

Teória bez praxe a prax bez teórie sami o sebe vo výrobnej sfére nemôžu fungovať. Praktické skúsenosti sú dôležitým predpokladom toho, aby bol absolvent bezprostredne po ukončení školy prínosom pre svojho zamestnávateľa.

Nezamestnanosť je veľkou výzvou. Nie iba na Slovensku, v celej Európe. A to predovšetkým nezamestnanosť mladých ľudí, ktorá v marci v EÚ dosiahla 22,8% (v eurozóne dokonca 23,7%).

Aj keď celková nezamestnanosť u nás pomaly klesá (v apr. 2014 12,96%), patríme medzi krajiny s vysokou nezamestnanosťou mladých ľudí (7. miesto). Fakt, že každý tretí mladý človek do 25 rokov je na Slovensku bez práce, je alarmujúci a potvrdzuje, že mladí ľudia patria v tomto smere medzi najohrozenejšie skupiny.

EÚ je často kritizovaná, že sa zbytočne mieša do oblastí, v ktorých to nič pozitívne neprinesie. Nezamestnanosť je naopak témou, kde je jej angažovanosť nevyhnutná.

Zníženie nezamestnanosti a zlepšenie sociálnej situácie občanov je prioritou vlády SR. V Programovom vyhlásení vlády sme deklarovali, že chceme vzdelávanie opäť prispôbiť potrebám trhu práce, prejsť od kvantity ku kvalite a vytvárať podmienky pre súzvuk školstva s potrebami podnikateľského sektora.

Samozrejme urobiť tieto zmeny nie je možné zo dňa na deň. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR už v roku 2009 Zákonom o odbornom vzdelávaní a príprave vytvorilo systémové predpoklady pre vstup zamestnávateľov do celého procesu. Na týchto základoch je potrebné naďalej stavať.

Dámy a páni,

v pondelok boli Európskou komisiou zverejnené špecifické odporúčania pre všetky krajiny EÚ. Európska komisia

ocenila Slovensko za zníženie deficitu verejných financií, či zlepšenie výberu dane z pridanej hodnoty. Aj naďalej však považuje za vážny problém dlhodobú nezamestnanosť a nezamestnanosť mladých. Veci, ktoré nám EK vyčíta sú bezpochyby dobrým vstupom aj do dnešnej debaty. Dovoľte uviesť niektoré z nich:

1. nedostatočná spolupráca so zamestnávateľmi obmedzujúca prepojenie terciárneho vzdelávania na potreby trhu práce,
2. potreba zlepšiť kvalitu vyššieho vzdelávania a spolupráce medzi podnikmi a vzdelávacími inštitúciami,
3. potreba riešiť deficity inovačnej kapacity slovenskej ekonomiky,
4. nevyhnutnosť účinnejšie uplatňovať stratégiu inteligentnej špecializácie.

Vláda SR sa taktiež jednoznačne hlási k odporúčaniu Rady EÚ o zavedení tzv. Záruk pre mladých – z balíka 6 mld. eur môže Slovensko vyčerpať 144 mil., na ktorých využitie pripravila Národný plán implementácie Záruky pre mladých ľudí v Slovenskej republike. Táto iniciatíva sa zameriava na mladých ľudí do 25 rokov, ktorí nie sú zamestnaní, nepokračujú v procese vzdelávania, ani sa nezúčastňujú na odbornej príprave.

Záruka pre mladých má prostredníctvom programov a projektov zabezpečiť, aby mladí ľudia do 25 rokov dostali v lehote štyroch mesiacov od skončenia formálneho vzdelania solídnu pracovnú ponuku. Väčšinou je to tak, že získať prvé zamestnanie býva najťažšie a práve uľahčiť tento neľahký začiatok pracovnej kariéry je cieľom tohto nástroja. Som presvedčený, že môže byť vskutku efektívnym odrazovým mostíkom k úspešnej kariére pre mnohých mladých ľudí.

Záruka by mala tiež významnou mierou prispieť k naplneniu troch cieľov stratégie Európa 2020:

- dosiahnuť v SR 72% zamestnanosť u ľudí vo veku od 20 do 64 rokov,
- predchádzať predčasnému ukončeniu školskej dochádzky,
- predchádzať sociálnemu vylúčeniu mladých ľudí.

Samozrejme, Záruka pre mladých sama osebe štrukturálny problém nezamestnanosti nevyrieši. Ak chceme, aby naša ekonomika bola konkurencieschopná a mohla držať krok s dobou, absolútne kľúčové sú investície do výskumu a vývoja. Práve výskum a vývoj sú motorom produktivity a rastu a tým pádom aj tvorby pracovných miest.

V meraní EÚ Innovation Union Scoreboard 2014 spadá Slovensko na základe priemernej výkonnosti v oblasti inovácií až do tretej zo štyroch výkonnostných skupín („mierni inovátori“). Je preto potrebné ďalej venovať pozornosť pokroku vo všetkých rozmeroch inovácie. V prípade vzdelávania to znamená najmä dôsledne podporovať výskum a inovačné vstupy s orientáciou na prax a tvorbu pracovných miest.

Pohľad EÚ hovorí, že zoskupovanie v klastroch, v ktorých sa spoja inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, výskumné strediská a podniky do „vedomostného trojuholníka“, môže byť základom pre plodnú interakciu a viesť k vzniku nových výrobkov, služieb a odvetví. S tým sa nedá nesúhlasiť a je bezpochyby v záujme štátu, aby takéto formy spolupráce podporoval.

Opäť sa vrátim k stratégii Európa 2020 - v nej sme sa zaviazali dosiahnuť výšku investícií do výskumu a vývoja na úrovni 1,2% HDP. Posledné údaje (r. 2012) však hovoria, že sa nachádzame iba na čísle 0,82% HDP. Je preto potrebné výrazne zintenzívniť úsilie.

Európska rada minulý rok akcentovala, že jedným zo základných prvkov rastu a konkurencieschopnosti je silné digitálne hospodárstvo. Podľa údajov EÚ je čoraz zložitejšie obsadiť pracovné miesta v oblasti digitálnych technológií. Slovensko napriek vysokej nezamestnanosti nie je výnimkou. V tomto sektore by do roku 2015 mohlo byť v Európe neobsadených až 900 000 pracovných miest. Pre náš vzdelávací systém to znamená výzvu zaistiť vyšší stupeň integrácie digitálnych zručností do všetkých stupňov vzdelávania.

V podmienkach slovenského vzdelávacieho sektora bude takisto kľúčové využívať rámcový program pre výskum a inovácie Horizont 2020. Ten prepája balík opatrení na podporu výskumu, inovácií a konkurencieschopnosti v Európe.

Viac ako kedykoľvek predtým sa zameriava na premenu vedeckých objavov na inovatívne výrobky a služby. S takmer 80 mld. EUR na obdobie 2014-2020 ide o jeden program, ktorého zdroje boli navýšené.

V najbližšom programovacom období 2014-2020 je dôležitým nástrojom aj program COSME na posilnenie kon-

Národný projekt: Rozvoj stredného odborného vzdelávania
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť /Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

kurencieschopnosti malých a stredných podnikov. Je známym faktom, že práve tie sú oporou každej zdravo fungujúcej ekonomiky.

S plánovaným rozpočtom 2,3 mld. eur, ktoré sú určené najmä ako kapitálový nástroj pre začínajúcich podnikateľov (start-ups) a úverový nástroj pre MSP, predstavuje COSME funkčné prepojenie podpory konkurencieschopnosti s riešením otázky zamestnanosti mladých ľudí formou ich vlastného podnikania.

Ako je vidieť, EÚ teda Slovensku ponúka niekoľko zásadných príležitostí na zlepšenie súčasného stavu. V oblasti vzdelávania, výskumu a inovácii sú to v Partnerskej dohode 2014-2020 dva operačné programy – Operačný program Výskum a inovácie a Operačný program Ľudské zdroje, kde je spolu viac ako 4 mld. eur. Je v našom záujme, aby sa využitie šanci, ktoré prinášajú európske štrukturálne a investičné fondy, ako aj spomínané programy, stalo pre nás prioritou a hlavným cieľom. V súvislosti so štrukturálnymi fondmi pred nami do ďalšieho obdobia naďalej stojí výzva zvýšiť ich čerpanie.

SR vytvorila (už v roku 2009) systémové predpoklady pre vstup zamestnávateľov do celého procesu odborného vzdelávania a prípravy - počínajúc propagáciou odborného vzdelávania a prípravy na základných školách, cez tvorbu obsahu, aktivity v samotnom procese odborného vzdelávania a prípravy, až po plnohodnotnú účasť zamestnávateľov pri ukončovaní štúdia v stredných odborných školách.

Jedným z ďalších krokov sú v súčasnosti prebiehajúce prípravy nového zákona o odbornom vzdelávaní a príprave. Cieľom je zaviesť prvky duálneho vzdelávania a posilniť postavenie praktického vyučovania. Zákon by mal byť na rokovanie vlády SR predložený koncom roka.

Vážené dámy, vážení páni,

duálnemu vzdelávaniu a nevyhnutnosti spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami a súkromným sektorom je potrebné venovať permanentnú pozornosť. Teší ma, že práve Zväz automobilového priemyslu ide v tomto smere príkladom a súčasťou jeho členskej základne sú aj viaceré fakulty slovenských univerzít. Dúfam, že táto spolupráca bude aj naďalej úspešne pokračovať a ich šikovní absolventi budú pevnými piliermi výnimočného miesta automobilového priemyslu v slovenskej ekonomike. Zároveň sa chcem zväzu poďakovať za výbornú spoluprácu pri riešení výziev, ktoré presahujú hranice automobilového priemyslu.

Výkon politik spojených s trhom práce a so vzdelávaním prislúcha najmä dotknutým rezortom práce a školstva. Avšak Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR je naďalej pripravené aktívne napomáhať pri zisťovaní informácií o systémoch duálneho vzdelávania a úlohách zamestnávateľských organizácií v nich. Predovšetkým zastupiteľské úrady SR v zahraničí sú nenahraditeľným zdrojom medzinárodných skúseností. Nepochybujem, že tieto poznatky budú cenným príspevkom ku kvalitnej príprave nového zákona o odbornom vzdelávaní a príprave.

AUTOR:

MIROSLAV LAJČÁK

PODPRESEDA VLÁDY A MINISTER

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ SR

HLBOKÁ CESTA 2, 833 36 BRATISLAVA

Odborné vzdelávanie ako základná podmienka konkurencieschopnosti v rámci Európy

MAROŠ ŠEFČOVIČ

PODPRESEDA EURÓPSKEJ KOMISIE

Abstrakt: Maroš Šefčovič vo svojej prednáške upozornil že nezamestnanosť mladých na Slovensku v súčasnosti dosahuje 34%, v niektorých oblastiach stále existujú voľné pracovné miesta. Za kľúčové považuje zlepšenie relevantnosti vzdelávania voči pracovnému trhu vyžaduje vytvorenie tzv „labour market intelligence“. Taktiež zdôraznil, že je potrebné využívať synergie medzi pracovným trhom a vzdelávacím systémom, ktoré vyžadujú zlepšenie spolupráce prostredníctvom partnerstiev medzi vzdelávacím sektorom a zamestnávateľmi s cieľom vytvárať učebné osnovy a ponúkať študentom praktické skúsenosti vo firmách prostredníctvom stáží a cieľených praxí. Maroš Šefčovič navrhol riešenia v podobe implementácie duálneho systému, zvýšenie dôrazu na kvalitu praktického učenia ako aj tvorba dostatočných kapacít zo strany sociálnych partnerov.

Kľúčové slová: EÚ, synergia, konkurencieschopnosť, študent

Vážené dámy, vážení páni, milí hostia,

Som veľmi rád, že som dostal možnosť zúčastniť sa a vystúpiť na dnešnej konferencii k transformácii odborného vzdelávania a prípravy, ktorej cieľom je zhodnotiť doterajšiu transformáciu odborného vzdelávania na Slovensku, porovnať ju so situáciou na európskej úrovni a určiť jej ďalšie smerovanie do roku 2020 a tým reagovať na potreby a výzvy trhu a prispieť tak k riešeniu akútneho problému dneška – vysokej nezamestnanosti mladých ľudí.

Napriek tomu, že nezamestnanosť mladých na Slovensku v súčasnosti dosahuje 34%, v niektorých oblastiach stále existujú voľné pracovné miesta. Problémom je nastavenie vzdelávacieho systému, ktorý produkuje príliš veľa absolventov vo vybraných, najmä humanitných, odboroch a zároveň nezabezpečuje dostatočný počet absolventov pre technické smery. Tento horizontálny nesúlad zručností platí tak pre odborné vzdelávanie ako aj pre systém vysokých škôl, kde dnes bohužiaľ až štvrtina absolventov vysokých škôl vykonáva prácu, ktorá nekorešponduje s odborom ich štúdia!

Zároveň viac než tretina vysokoškolských absolventov je na pracovných pozíciách, ktoré vyžadujú iba stredoškolské vzdelanie – tu hovoríme o vertikálnom nesúlade zručností.

Zlepšenie relevantnosti vzdelávania voči pracovnému trhu vyžaduje vytvorenie tzv „labour market intelligence“, čiže akéhosi komplexného systému predvídania potrebných zručností (napr. prostredníctvom kvalitatívnych,

Národný projekt: Rozvoj stredného odborného vzdelávania
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť /Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

kvantitatívnych metód, zamestnávateľských prieskumov) založeného na nástrojoch vychádzajúcich z faktov, ako napríklad komplexný systém monitorovania výsledkov vzdelávacích zariadení („sledovacie systémy“), ktorý by poskytol spätnú väzbu ohľadom zamestnanosti absolventov a o podieloch zamestnaných absolventov.

Zvýšenie synergie medzi pracovným trhom a vzdelávacím systémom tiež vyžaduje zlepšenie spolupráce prostredníctvom partnerstiev medzi vzdelávacím sektorom a zamestnávateľmi s cieľom vytvárať učebné osnovy a ponúkať študentom praktické skúsenosti vo firmách prostredníctvom stáží a cieľných praxí.

Je však dôležité nesústreďiť sa len na krátkodobú zamestnanosť ale tiež je potrebné zabezpečiť, aby absolventi nadobudli kľúčové kompetencie a tzv. „prenosné“ zručnosti, čo pomôže zvýšiť dlhodobú zamestnanosť absolventov. Tieto zručnosti zahŕňajú informačno-komunikačné technológie, jazykové a osobnostné zručnosti, schopnosť učiť sa, podnikavosť a kreatívne myslenie. Presne toto sú schopnosti, ktoré sa popri odbornosti dnes vyžadujú od kandidátov na takmer všetky pracovné pozície.

Verejné financovanie školstva na Slovensku v súčasnosti patrí medzi najnižšie v EÚ (4% v roku 2011, oproti európskemu priemeru 5,3%), rovnako ako aj platy učiteľov. Aktuálny systém financovania dnes bohužiaľ uprednostňuje kvantitu na úkor kvality a neadaptuje sa dostatočne na lokálne potreby. Vyhlásenie v rámci národného reformného programu z roku 2013 o postupnom zvyšovaní verejných financií na podporu školstva na 6% HDP do roku 2020 je preto vítaným krokom.

Okrem toho, podieľanie sa zamestnávateľov na nákladoch (napr. na zariadenia na praktické aktivity pre študentov, alebo na odbornú prax) by v tomto kontexte mohlo prispieť k zlepšeniu vzdelávacieho prostredia a kvality vzdelania na slovenských školách.

Ako môže EÚ podporiť zlepšenie synergie medzi vzdelávacím systémom a pracovným trhom

Európska únia v tomto smere prináša viacero nástrojov:

EÚ v júni 2013 odporučila posilniť praktické učenie vo firmách v rámci odborného vzdelávania a prípravy a vytvoriť viac bakalárskych programov orientovaných na uplatnenie sa na pracovnom trhu.

Európske štrukturálne a investičné fondy podporujú reformy v členských štátoch. Je to citelné v rámci reforiem v oblasti odborného vzdelávania a tréningu ako aj vysokoškolského vzdelávania na Slovensku. Projekty na podporu spolupráce so spoločnosťami alebo vytvorenie národného kvalifikačného rámca môžu byť tiež podporené z európskych fondov.

Program Erasmus+ podporuje zahraničné stáže pre vysokoškolských študentov a študentov odborných škôl. Tiež podporuje znalostné aliancie a aliancie pre sektorové zručnosti s cieľom zlepšiť návrh učebných osnov tak, aby sa stali relevantnejšími voči pracovnému trhu. Od roku 2004 sa tohto programu zúčastnilo už vyše 17 500 slovenských študentov, pričom na roky 2014-2020 bolo na tento program v rámci viacročného finančného rámca EÚ vyčlenených takmer 16 miliárd eur.

Synergia odborného vzdelávania a prípravy s pracovným trhom na Slovensku

Je pozitívne, že Slovensko sa rozhodlo pre celoštátne hĺbkové preskúmanie systému odborného vzdelávania a prípravy, ktoré zabezpečí OECD v spolupráci s Európskou Komisiou. Odporúčania z tohto prieskumu by mohli byť užitočné pre reformu odborného vzdelávania a prípravy.

Hlavný zámer modernizácie odborného vzdelávania a prípravy sa vyvíja správnym smerom tým, že sa snaží, aby odborné vzdelávanie a príprava vychádzali z dopytu a aby boli založené na nasledujúcich prvkoch:

- o Implementácia duálneho systému – praktické učenie priamo vo firmách – tu je potrebné motivovať a aktívne zapájať SMEs
- o Dôraz kladený na kvalitu praktického učenia – obzvlášť na kvalitu učiteľov a školiteľov, ale tiež na rozvoj základných a prenosných zručností, ktoré sú nevyhnutné pre dlhodobú zamestnanosť a adaptabilitu absolventov odborných škôl
- o Tvorba dostatočných kapacít zo strany sociálnych partnerov – zväčša odborov a zástupcov SMEs – aby boli aktívnymi a relevantnými hráčmi v riadení odborného vzdelávania a prípravy. Inými slovami, aby boli schopní formulovať potrebné zručnosti, zúčastňovať sa na tvorbe učebných osnov, štandardov kvalifikácie, komisií na hodnotenie záverečných skúšok a poskytovať prax.

Berúc do úvahy ubúdajúci počet študentov odborných škôl s výučným listom a potrebu absolventov pre súvisiace profesie na pracovnom trhu, je pozitívne, že Slovensko postupne zavádza projekty na zvýšenie záujmu žiakov základných škôl o odborné vzdelávanie. Úloha poradenstva na školách je nevyhnutná a je dôležité, aby takéto poradenstvo bolo v súlade so situáciou a vyhlídkami na pracovnom trhu.

Financovanie odborného vzdelávania a prípravy vyžaduje špeciálnu pozornosť – súčasný systém založený na nízkych vstupoch na žiaka vedie k situácii, kde odborné školy nahrádzajú praktickú výučbu vyžadujúcu najnovšie technológie, teoretickými hodinami až do takej miery, že ponúkajú „atraktívne kurzy“ s nízkou perspektívou uplatnenia sa na pracovnom trhu.

Synergia vysokoškolského vzdelávania s pracovným trhom na Slovensku

Podiel populácie vstupujúcej do vysokoškolského vzdelávania za posledné roky prudko vzrástol (podiel 30-34 ročných s dovŕšeným terciárnym vzdelaním stúpol o 60% medzi rokmi 2006 a 2013, keď v roku 2006 dosahoval 26,2%), a preto sa zvyšuje potreba kvality a synergie s pracovným trhom. Podiel absolventov sociálnych vied (resp. humanitných vied) je príliš vysoký, zatiaľ čo podiel technických smerov vrátane absolventov matematiky, vedy a technických oborov je príliš malý pre krajinu s tak veľkou priemyselnou produkciou ako Slovensko.

Podiel študentov, ktorých bakalárske programy pripravujú priamo na prácu je v rámci európskeho porovnania obzvlášť nízky (1,2% na Slovensku v porovnaní s 13,6% v EÚ v 2011). Existuje veľmi málo takýchto programov. Preto je vítaná plánovaná reforma financovania, ktorá má za úlohu presadzovať bakalárske programy, ktoré sú zamerané na prax a majú veľký potenciál na pracovnom trhu. EÚ fondy podporujú prebiehajúce projekty na zlepšenie spolupráce so zamestnávateľmi a získanie praktických skúseností v spoločnostiach.

Národný projekt: Rozvoj stredného odborného vzdelávania
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť /Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Myslím si, že aj dnešná konferencia potvrdzuje, že tak zástupcovia exekutívy či regiónov na Slovensku ako aj predstavitelia podnikateľského sektora a priemyslu si uvedomujú závažnosť problému nedostatočnej synergie medzi vzdelaním a potrebami trhu práce. Verím, že deklarácia, ktorá bude prijatá na konci dnešnej konferencie, prispeje k zmene tejto situácie a k efektívnemu využitiu existujúcich schém a programov EÚ v tejto oblasti s cieľom zlepšiť odbornú prípravu mladých Slovákov, znížiť počet nezamestnaných mladých ľudí a zároveň zabezpečiť ich adekvátne uplatnenie sa na trhu práce v súlade s jeho potrebami.

AUTOR:

JUDR. MAROŠ ŠEFČOVIČ, PHD.

PODPREDEDA

EURÓPSKA KOMISIA

RUE DE LA LOI 200, 1049 BRUSEL, BELGIUM

II. časť

Potreby trhu práce a plány výkonov škôl

PAVEL KORBAS

TÍMLÍDER AKTIVITY NÁRODNÉHO PROJEKTU RSOV

Abstrakt: Prednáška navrhuje riešenia pre dva dôležité aspekty transformácie OVP, ako sú potreby trhu práce a plánovanie výkonov škôl. Pavel Korbas predstavil spôsoby pre dosiahnutie cieľov v transformácii odborného školstva. Na jednej strane je potrebné zrealizovať systematický a pravidelný zber, spracovanie a vyhodnocovanie údajov o potrebách trhu práce. Na druhej strane je kľúčová legislatívna podpora a inštitucionálne zabezpečenie týchto procesov z hľadiska výkonnosti.

Kľúčové slová: potreby trhu práce, výkonnosť, školy, plán

1. Medzinárodná konferencia k transformácii odborného vzdelávania a prípravy

Workshop „potreby trhu práce a zber dát“

•navrhnuť mechanizmus definovania potrieb trhu práce prostredníctvom exaktných štatistických zberov údajov alebo kvalifikovaným odhadom

•zosúladienie regionálnych a celoštátnych potrieb trhu práce

- prostredníctvom úradov práce
- prostredníctvom zamestnávateľov
- prostredníctvom externej špecializovanej firmy
- kombináciou predchádzajúcich možností

POTREBY TRHU PRÁCE A PLÁNY VÝKONOV ŠKÔL

1. Medzinárodná konferencia k transformácii odborného vzdelávania a prípravy

Workshop „Nastavenie výkonov škôl“

•určovať plány výkonov do prvých ročníkov stredných škôl prostredníctvom jednej authority pre všetky stredné školy pôsobnosti vyššieho územného celku

•navrhnuť funkčný systém určovania výkonov stredných škôl do prvých ročníkov s ohľadom na relevantnosť plánovaných výkonov vo vzťahu k potrebám trhu práce a reálnym počtom absolventov základných škôl

POTREBY TRHU PRÁCE A PLÁNY VÝKONOV ŠKÔL

Zisťovanie potrieb trhu práce

Súčasný stav:

• pre školský rok 2014/2015 bol spracovaný predbežný kvalifikovaný odhad potrieb trhu práce pre podskupiny povolání

• podklady pre určovanie výkonov stredných škôl pre školský rok 2015/2016 sú v zatiaľ štádiu spracovania a nie sú k dispozícii na samosprávnych krajoch

POTREBY TRHU PRÁCE A PLÁNY VÝKONOV ŠKÔL

Zisťovanie potrieb trhu práce

- bol spracovaný „prevodník povolání“, ktorý priraduje k jednotlivým povoláním učebné a študijné odbory
- očakáva sa aktivizácia zainteresovaných (MPSVaR a MŠVVaR) pri inštitucionálnom zabezpečení tejto úlohy

POTREBY TRHU PRÁCE A PLÁNY VÝKONOV ŠKÔL

Určovanie výkonov škôl

Legislatívne východisko:

• zmena legislatívy - § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov znení neskorších predpisov

• samosprávny kraj určuje všeobecne záväzným nariadením počet tried prvého ročníka v členení na jednotlivé študijné odbory alebo učebné odbory pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku pre stredné školy financované zo štátneho rozpočtu vo svojej územnej pôsobnosti

POTREBY TRHU PRÁCE A PLÁNY VÝKONOV ŠKÔL

Určovanie výkonov škôl

Pri ich určovaní, samosprávny kraj dáva do súladu:

- počet žiakov ukončujúcich vzdelávanie na základných školách v územnej pôsobnosti samosprávneho kraja
- potreby trhu práce uplatnené prostredníctvom ÚPSVaR
- vzdelávacie kapacity stredných škôl v územnej pôsobnosti samosprávneho kraja

POTREBY TRHU PRÁCE A PLÁNY VÝKONOV ŠKÔL

Určovanie výkonov škôl

Nástroje na podporu objektivity určovaní tried pre jednotlivé školy:

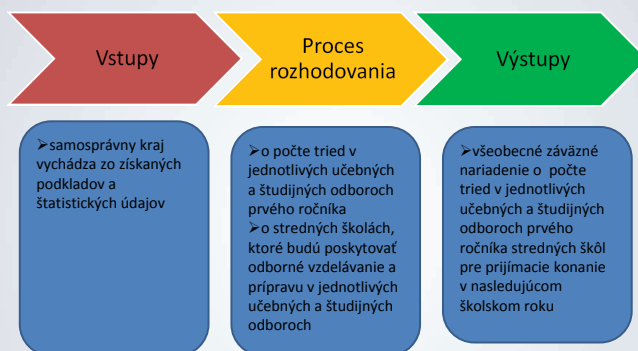
• metodické usmernenie MŠVVaŠ SR č. 35/2013 na uplatňovanie kritérií pri určovaní počtu tried prvého ročníka stredných škôl pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku.

• pasportizácia stredných škôl

• metodika pre postup pri určovaní počtu tried v jednotlivých učebných a študijných odboroch prvého ročníka stredných škôl pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku

POTREBY TRHU PRÁCE A PLÁNY VÝKONOV ŠKÔL

Postup pri určovaní výkonov

POTREBY TRHU PRÁCE A PLÁNY VÝKONOV ŠKÔL

Plán výkonov škôl

Výstupy pre školský rok 2014/2015:

•Plán výkonov SŠ pre školský bol spracovaný pre všetky stredné školy v územnej pôsobnosti samosprávneho kraja

•Zastupiteľstvo samosprávneho kraja schválilo všeobecné záväzné nariadenie o určení počtu tried prvého ročníka stredných škôl v územnej pôsobnosti samosprávneho kraja pre prijímacie konanie

POTREBY TRHU PRÁCE A PLÁNY VÝKONOV ŠKÔL

Harmonogram procesov pre rozpis výkonov a prijímacie konanie na SŠ

Rok X	
do 30.04	•požadavky trhu práce podľa sústavy študijných a učebných odborov •Z: UPSVaR
do 25.05.	•prekrokovanie potrieb trhu práce v KR pre OVP •Z: KR pre OVP
do 30.05.	•zverejnenie potrieb trhu práce s identifikáciou odborov •Z: VUIC
do 15.06.	•návrh počtu tried prvého ročníka v členení na jednotlivé študijné odbory alebo jednotlivé učebné odbory pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku (rok x+1) •Z: riaditeľ SŠ
do 30.06	•schválenie návrhov počtu tried prvého ročníka v členení na jednotlivé študijné odbory alebo jednotlivé učebné odbory pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku •Z: zriaďovateľ
do 30.06	•predloženie počtu tried prvého ročníka v členení na jednotlivé študijné odbory alebo jednotlivé učebné odbory pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku na samosprávny kraj •Z: zriaďovateľ
do 30.08.	•Príprava a spracovanie návrhu VZN •Z: VUIC
do 31.10	•VZN o počte tried prvého ročníka v členení na jednotlivé študijné odbory alebo jednotlivé učebné odbory pre nasledujúci školský rok •Z: VUIC
do 31.10	•Zverejniť informáciu o plánoch výkonov podľa jednotlivých odborov na www.svs.edu.sk •Z: CVTI ŠVS

POTREBY TRHU PRÁCE A PLÁNY VÝKONOV ŠKÔL

Harmonogram procesov pre rozpis výkonov a prijímacie konanie na SŠ

Rok X + 1	
do 01.02.	• určiť počet žiakov, ktorých možno prijať do tried I. ročníka a termíny prijímacích skúšok - pre talentové skúšky • Z: riaditeľ SŠ
do 20.02.	• podanie prihlášky na odbory vyžadujúce talentové skúšky • Z: uchádzač o štúdium
do 28.02.	• odoslanie prihlášky na SŠ vyžadujúce talentové skúšky • Z: riaditeľ ZŠ
do 31.03.	• určiť počet žiakov, ktorých možno prijať do tried I. ročníka a termíny prijímacích skúšok - pre ostatné odbory • Z: riaditeľ SŠ
do 10.04.	• podanie prihlášky na ostatné odbory • Z: uchádzač o štúdium
do 20.04.	• odoslanie prihlášky na SŠ pre ostatné odbory • Z: riaditeľ ZŠ

POTREBY TRHU PRÁCE A PLÁNY VÝKONOV ŠKÔL

Ako dosiahnuť cieľ

- Systematický a pravidelný zber, spracovanie a vyhodnocovanie údajov o potrebách trhu práce
- Systematické a pravidelné spracovanie a vyhodnocovanie plánov výkonov zohľadňujúcich potreby trhu práce v územnej pôsobnosti samosprávnych krajov
- Legislatívna podpora a inštitucionálne zabezpečenie týchto procesov plánovania výkonov

POTREBY TRHU PRÁCE A PLÁNY VÝKONOV ŠKÔL

Cieľ

.... ABY ŠTRUKTÚRA UČEBNÝCH A ŠTUDIJNÝCH ODBOROV A POČTY ŽIAKOV V NICH ZODPOVEDALI POTREBÁM SLOVENSKA.

POTREBY TRHU PRÁCE A PLÁNY VÝKONOV ŠKÔL

AUTOR:

ING. PAVEL KORBAS

TÍMLÍDER AKTIVITY NÁRODNÉHO PROJEKTU
RSOV

STROMOVÁ 9, 837 63 BRATISLAVA

Orientácia na povolanie na základných školách – Kariérne poradenstvo a návrat k príprave na povolanie

ZDENKA OSVALDOVÁ
TÍMLÍDER AKTIVITY NÁRODNÉHO PROJEKTU „DIELNE“

Abstrakt: Prednáška Zdenky Osvaldovej predstavila nový model základnej školy, ktorý ma pripraviť žiaka na budúce povolanie. Podnet vychádza z prieskumu, ktorý bol uskutočnený na vzorke 6000 žiakov základných škôl. Podstatou prieskumu bolo zistiť, kto ovplyvňuje žiaka, od koho má žiak relevantné informácie a kde by mal získať praktické skúsenosti. Úspech modelu stojí na schopnosti skĺbiť individuálne a spoločné záujmy.

Kľúčové slová: základná škola, povolanie, príprava, prieskum

Kam smerujeme ⇒ **NOVÝ MODEL ZŠ**
k príprave na povolanie

Z čoho vychádzame pri tvorbe
modelu ZŠ k príprave na povolanie?

S čím sme začali?

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

NOVÝ MODEL ZÁKLADNEJ ŠKOLY K PRÍPRAVE NA POVOLANIE

POD STRECHOU

NÁRODNÉHO PROJEKTU:

„PODPORA PROFESIJNEJ ORIENTÁCIE ŽIAKOV ZÁKLADNEJ ŠKOLY NA ODBORNÉ VZDELÁVANIE A PRÍPRAVU PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA POLYTECHNICKEJ VÝCHOVY ZAMERANEJ NA ROZVOJ PRACOVNÝCH ZRUČNOSTÍ A PRÁCA S TALENTAMI“

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

Národný projekt: Rozvoj stredného odborného vzdelávania
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť /Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

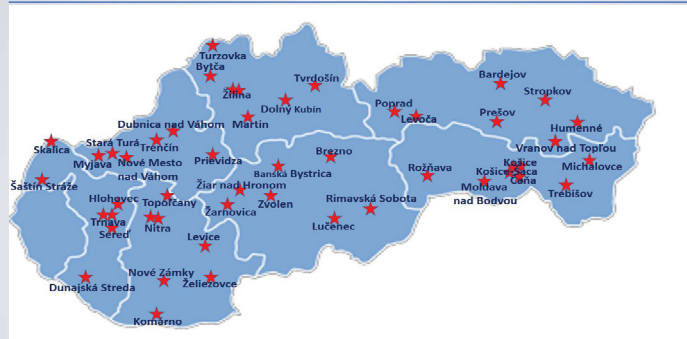
SPOLOČNÝ CIEĽ

...začať s odborným vzdelávaním a prípravou už na základnej škole prostredníctvom rozvoja polytechnickej výchovy zameranej na rozvoj pracovných zručností a prácu s talentami.

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

Z ČOHO VYCHÁDZAME - projekt

49 pilotných ZŠ zapojených do projektu - 282 nepilotných škôl zapojených do projektu

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

Z ČOHO VYCHÁDZAME - prieskum

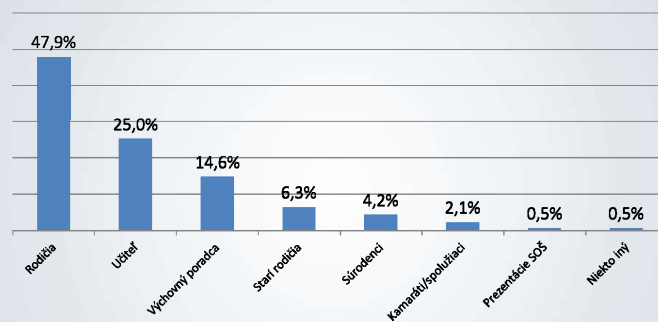
Zisťovali sme:

PRIESKUM 6000 ŽIAKOV ZŠ

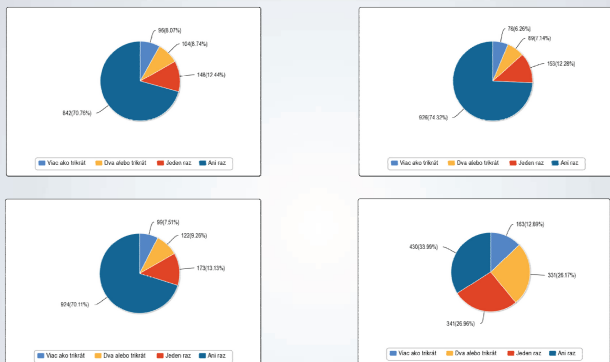
ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

Kto ti pomáha pri výbere strednej školy, na ktorú chceš ísť?

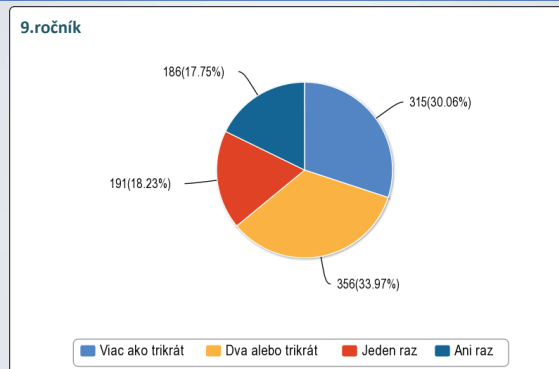
ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

Ako často si sa rozprával tento školský rok s výchovným/kariérovým poradcom na tvojej škole o tvojom budúcom povolani alebo štúdiu?

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

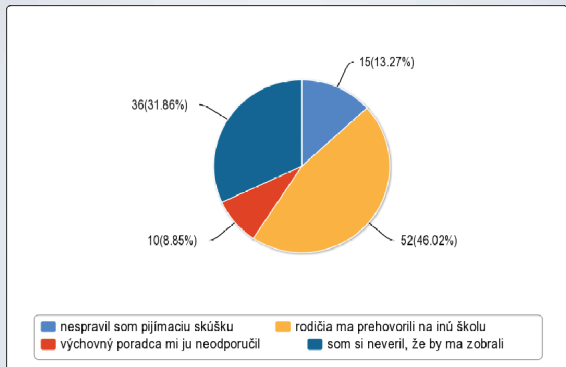
Ako často si sa rozprával tento školský rok s výchovným/kariérovým poradcom na tvojej škole o tvojom budúcom povolani alebo štúdiu?

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

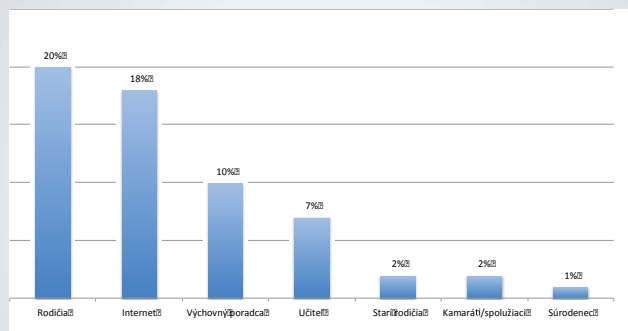
Národný projekt: Rozvoj stredného odborného vzdelávania
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť /Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

**Nejdem na školu, na ktorej by som rád študoval, pretože:
(12% žiakov bolo prijatých na inú SŠ ako chceli)**

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

Odkiaľ máš informácie o stredných školách alebo povolaniach?

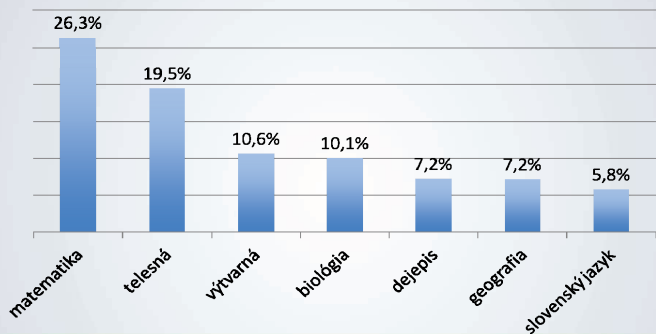

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

V čom si šikovný, úspešný?

Napíš konkrétne v čom, v akej oblasti, predmete...

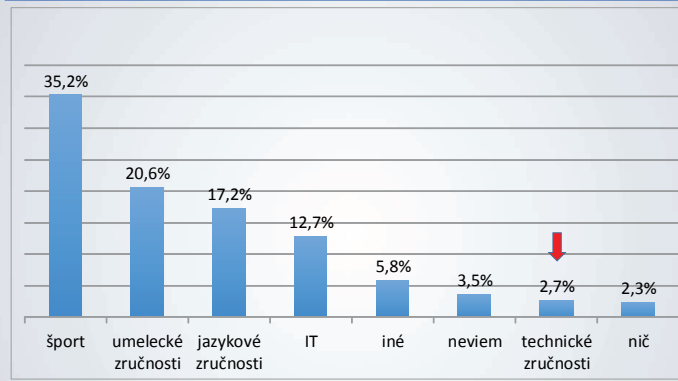
a) Vyučovacie predmety (3561 odpovedí)

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

V čom si šikovný, úspešný?

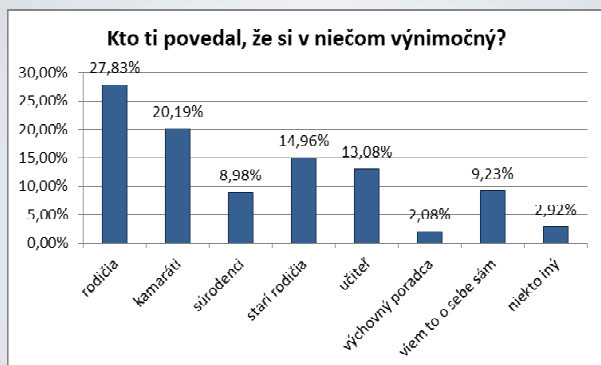
Napíš konkrétne v čom, v akej oblasti, predmete...

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

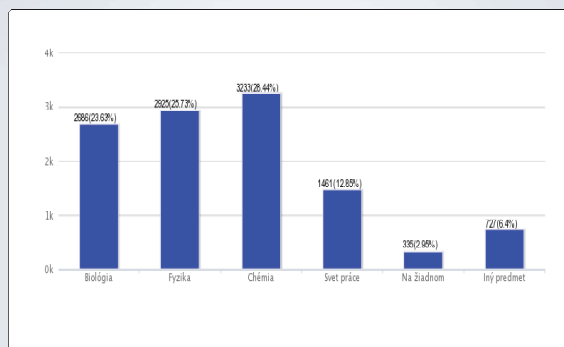
Kto ti povedal, že si v niečom výnimočný?

Môžeš si vybrať niekoľko odpovedí súčasne:

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

**Na ktorých predmetoch máš možnosť získať praktické skúsenosti
(napríklad pri pokusoch, laboratórnych prácach, výrobe predmetov ...)?**

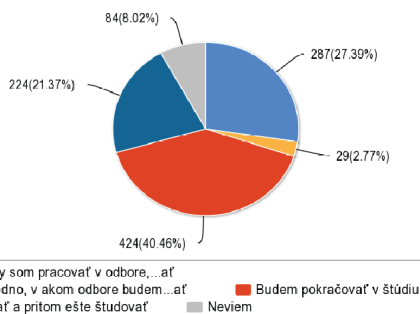

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

Národný projekt: Rozvoj stredného odborného vzdelávania
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť /Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

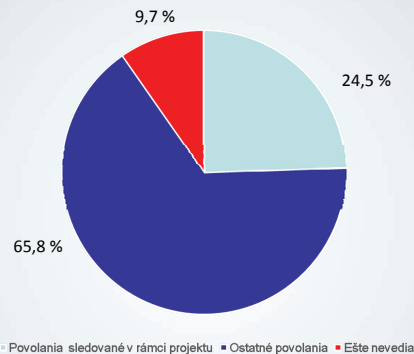
Čo budeš robiť po skončení strednej školy?

9.ročník

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

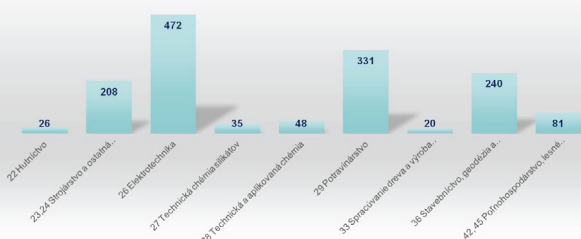
Akému povolaniu sa chceš venovať?

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

Akému povolaniu sa chceš venovať?

Záujem žiakov o povolania zo skupiny študijných a učebných odborov na SOŠ zadaných NP „Dielne“

Zo všetkých 5958 respondentov iba 1461 má záujem o povolania zo skupiny týchto odborov.

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

Z ČOHO VYCHÁDZAME – výstup prieskumu

- KTO má **vplyv** na žiaka...
- Od KOHO, resp. ODKIAĽ má žiak **informácie** ...
- KDE získava žiak najviac **praktických skúseností** ...
- AKÉ je **sebahodnotenie** žiakov ...

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

S čím sme začali?

VČERA ... odborné učebne

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

S čím sme začali?

DNES...126 odborných učební

POTREBY TRHU PRÁCE A PLÁNY VÝKONOV ŠKÔL

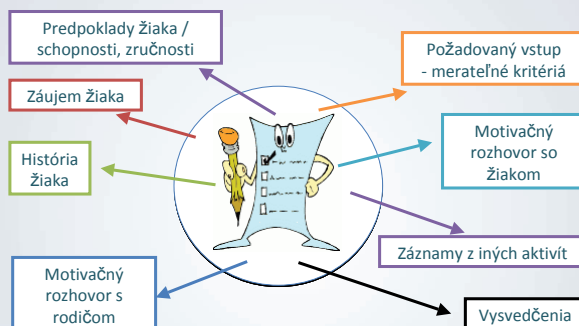
Národný projekt: Rozvoj stredného odborného vzdelávania
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť /Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

NOVÝ MODEL ZŠ K PRÍPRAVE NA POVOLANIE

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

NOVÝ MODEL ZŠ K PRÍPRAVE NA POVOLANIE PROFESIJNÁ KARTA ŽIAKA

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

INDIVIDUÁLNE ZÁJMY verus SPOLOČNÉ ZÁJMY

ORIENTÁCIA NA POVOLANIE NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

AUTOR:

ZDENKA OSVALDOVÁ

TÍMLÍDER AKTIVITY NÁRODNÉHO PROJEKTU „DIELNE“

RSOV

STROMOVÁ 9, 837 63 BRATISLAVA

Modernizácia SOŠ a duálny systém na stredných školách

JÚLIUS HRON
TÍMLÍDER AKTIVITY

Abstrakt: Július Hron vo svojej prezentácii objasňoval dôležitosť zavedenia nového modelu k špecializácii a modernizácii škôl. Taktiež predstavil duálny systém vzdelávania ako alternatívu školského systému.

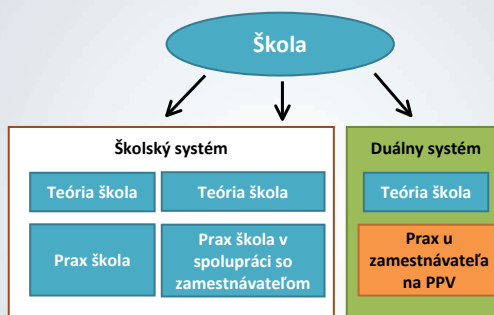
Kľúčové slová: škola, vzdelávanie, duálny systém, alternatíva

Zavedenie nového modelu k špecializácii a modernizácii škôl

- Špecializácia škôl
  - Špecializovať študijné a učebné odbory na konkrétne odvetvia
- Modernizácia škôl – zvýšenie kvality
  - Žiaci
  - Pedagógovia
  - Učebné pomôcky
  - Budovy

Duálny systém vzdelávania ako alternatíva školského systému

Poznámka: PPV – Pracovisko praktického vyučovania

Dôležité prvky systému duálneho vzdelávania

- Učebná zmluva medzi žiakom a zamestnávateľom od prvého ročníka
- Zmluva o duálnom vzdelávaní medzi školou a zamestnávateľom
- Stimuly pre zamestnávateľov
- Odmeňovanie žiaka
- Overovanie spôsobilosti zamestnávateľa
- Personálne, didaktické a materiálne zabezpečenie systému duálneho vzdelávania u zamestnávateľa
- Pomer praktického a teoretického vzdelávania

AUTOR:

JÚLIUS HRON

KOORDINÁTOR ZAMESTNÁVATEĽOV,

ČLEN RIADIACEHO VÝBORU RSOV

VÍCEPREZIDENT ZAP SR

BOJNICKÁ 3, 831 04 BRATISLAVA

Kontrola kvality

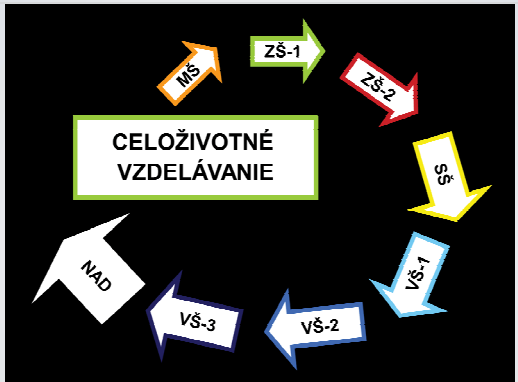
JANKA MUCHOVÁ
TÍMLÍDER AKTIVITY

Abstrakt: Prednáška Janky Muchovej zdôrazňuje dôležitosť kontroly kvality vzdelávania, ktorá by mala byť uskutočnená po ukončení každého stupňa vzdelania. Taktiež vysvetľuje podstatu každej jednej zložky počas vzdelávania (ZŠ, SOŠ). Prezentátorka jasne zadefinovala ciele tejto kontroly do roku 2020, z ktorých je potrebné spomenúť zavedenie jednotných záverečných skúšok do praxe pre vybrané odbornosti.

Kľúčové slová: kontrola, kvalita, vzdelávanie

KÓD ITMS PROJEKTU: 26110130548

Štátny inštitút odborného vzdelávania
ROZVOJ STREDNEHO ODBORNEHO VZDELAVANIA

KONTROLA KVALITY VZDELÁVANIA

KÓD ITMS PROJEKTU: 26110130548

Panel č.4: KONTROLA KVALITY VZDELÁVANIA

Kvalita vyžaduje systematickú kontrolu úrovne naučeného učiva po ukončení každého stupňa vzdelania

Vždy ide o súbor:

- definovaných vedomostí,
- požadovaných zručností a schopností,
- osobnostných vlastností rozvinutých na požadovanú úroveň

KONTROLA KVALITY VZDELÁVANIA

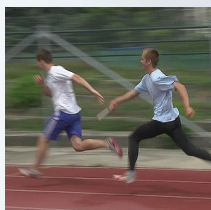
KÓD ITMS PROJEKTU: 26110130548

Panel č.4: Kontrola kvality vzdelávania

Odborné vzdelávanie = príprava pre okamžitý výkon povolania po ukončení školy

Odborné vzdelávanie musí prebiehať v jednej línii na úrovni základných, stredných škôl a v zamestnávateľských firmách

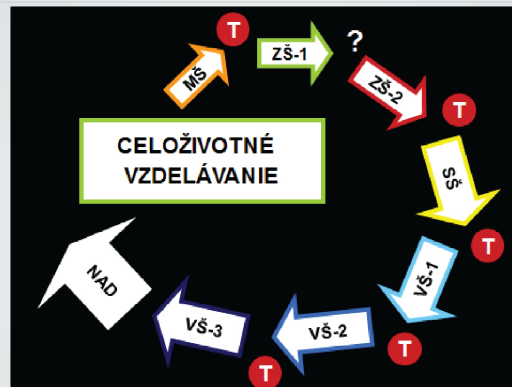
- ZŠ musí „vybaviť“ žiaka potrebnými základnými vedomosťami a zručnosťami
- SOŠ „vybaví“ odbornými teoretickými vedomosťami a odbornými zručnosťami vyžadovanými v danom odbore
- na pôde firmy si absolvent rozvinie odbornosť a špecializáciu podľa požiadaviek zamestnávateľa

KONTROLA KVALITY VZDELÁVANIA

KÓD ITMS PROJEKTU: 26110130548

Státny inštitút odborného vzdelávania
ROZVOJ STREDNÉHO ODBORNÉHO VZDELÁVANIA

KONTROLA KVALITY VZDELÁVANIA

KÓD ITMS PROJEKTU: 26110130548

Panel č.4: KONTROLA KVALITY VZDELÁVANIA

Návrh štandardov vstupu žiakov do SOŠ pre vybrané odbornosti

- vedomostné požiadavky** - preferencie z 9-tich kľúčových predmetov
  - 45 % matematika + geometria,
  - 20 % fyzika,
  - 10 % slovenčina a 10 % cudzí jazyk
 Pre každý predmet je definovaných 10 kľúčových tématických okruhov
- požadované zručnosti a schopnosti** (odvodené od požiadaviek uvedených v NSK pre jednotlivé typy odborov)

KONTROLA KVALITY VZDELÁVANIA

KÓD ITMS PROJEKTU: 26110130548

Panel č.4: KONTROLA KVALITY VZDELÁVANIA

Návrh štandardov výstupu žiakov zo SOŠ

- Overenie kvality** pri výstupe absolventov SOŠ pred nezávislou odbornou komisiou za účasti zástupcov zamestnávateľov
- Metodika účasti zástupcov zamestnávateľov** na záverečných skúškach - rámec kde sú definované povinnosti účastníkov vzdelávacieho systému o poskytovaní informácií súvisiacich so záverečnými skúškami (systém pozývania zástupcov stavovských a profesijných organizácií)

KONTROLA KVALITY VZDELÁVANIA

KÓD ITMS PROJEKTU: 26110130548

Panel č.4: KONTROLA KVALITY VZDELÁVANIA

Ciele do roku 2020:

- Systematické overovanie vstupných štandardov vedomostí žiakov pripravujúcich sa na vstup na SOŠ (aj ako súčasť celoštátneho testovania vedomostí na ZŠ)
- Využívanie nástroja pre identifikáciu potenciálu orientácie žiakov ZŠ na odborné vzdelávanie na systematické sledovanie vstupných štandardov zručností a schopností žiakov vstupujúcich na SOŠ
- Zavedenie jednotných záverečných skúšok do praxe pre vybrané odbornosti
- Zabezpečenie podmienok pre systematickú aktívnu účasť zástupcov zamestnávateľov na záverečných skúškach

KONTROLA KVALITY VZDELÁVANIA

AUTOR:

JANKA MUCHOVÁ

TÍMLÍDER AKTIVITY

RSOV

STROMOVÁ 9, 837 63 BRATISLAVA

...aby každý absolvent mal uplatnenie

Deklarácia o spoločnej podpore

prijatá účastníkmi II. Medzinárodnej konferencie k transformácii odborného vzdelávania a prípravy (ďalej len Konferencie) na tému „...aby každý absolvent mal uplatnenie“ organizovanej 6. júna 2014 Zamestnávateľmi združenými v Rade Vlády Slovenskej republiky pre odborné vzdelávanie a príprav a Štátnym inštitútom odborného vzdelávania v Bratislave.

My, účastníci Konferencie, konanej na SÚZ MZV Bratislave, ktorej sa zúčastnili zástupcovia Národnej rady Slovenskej republiky, štátnej správy, samosprávy, stavovských a profesijných organizácií, zamestnávateľov, odborových zväzov, základných a stredných škôl, občianskych združení deklaruje spoločnú podporu pri presadení a dosiahnutí zmien v systéme odborného vzdelávania a prípravy v duchu filozofie „...aby každý absolvent mal uplatnenie“. Podporujeme prijatie nového Zákona o odbornom vzdelávaní a príprave ako aj dlhodobú stratégiu transformácie odborného vzdelávania a prípravy.

Dnes zazneli viac ako kedykoľvek v minulosti obavy o ďalší rozvoj Slovenska bez potrebných zmien predovšetkým v oblasti stredoškolského odborného vzdelávania. Uvedomujeme si, že vzdelávanie pre potreby trhu práce je základnou podmienkou fungovania štátu a zabezpečenia jeho konkurencieschopnosti.

Pri ďalšej transformácii odborného vzdelávania doporučujeme zohľadniť nasledujúce závery:

1. Dosiahnuť urýchlenú zmenu štruktúry škôl a vyučovaných študijných a učebných odborov smerom k potrebám trhu práce.
2. Zabezpečiť modernizáciu a špecializáciu SOŠ.
3. Prípravu na povolanie uskutočňovať už na základných školách celoplošným zavedením polytechnickej výchovy a cieleným poradenstvom k voľbe budúceho povolania, prispôbeným nielen želaniam detí a ich rodičov, ale tiež schopnostiam dieťaťa a možnostiam jeho budúceho uplatnenia.
4. V stredných odborných školách vrátiť do škôl kvalitné 3-ročné učebné odbory.
5. Presvedčiť a motivovať zamestnávateľov a žiakov ku participácii na odbornom vzdelávaní a na ich vstupe do duálneho systému vzdelávania.
6. Vypracovať a schváliť nový Zákon o odbornom vzdelávaní, ktorého súčasťou bude možnosť duálneho vzdelávania.
7. Vytvoriť komplexný systém propagácie odborného vzdelávania na získanie laickej i odbornej verejnosti.
8. Sprísniť kritériá kvality
  - na vstupe do SŠ sprísnením prijímacích podmienok do študijných odborov
  - na výstupe zo SŠ sprísniť vykonanie maturitných skúšok.
9. Sledovať dôsledne umiestnenie absolventov škôl po ich absolvovaní. Príprava na strednej odbornej škole musí byť prípravou na povolanie a výstupom z nej získanie konkrétnej kvalifikácie.

Národný projekt: Rozvoj stredného odborného vzdelávania
Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť /Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

10. Inštitucionalizovať a profesionalizovať stavovské a profesijné organizácie vo vzťahu k odbornému vzdelávaniu a príprave.

My, účastníci konferencie cítime spoluzodpovednosť za riešenie tohto stavu a preto deklarujeme spoločnú vôľu:

- podporovať transformáciu odborného vzdelávania a prípravy,
- podporovať systém duálneho vzdelávania,
- uskutočniť koncepčné a legislatívne zmeny, ktoré budú vytvárať najvhodnejšie podmienky na to, aby každý absolvent mal uplatnenie.

V Bratislave 06. júna 2014

Účastníci konferencie

